

Gminny Program
Rewitalizacji
Gminy Kutno
na lata **2024-2034**

Diagnoza delimitacyjna

Kutno, 2024

Opracowanie:

Spis treści

Spis treści	3
1. Wprowadzenie	4
Podstawa prawna	4
Charakterystyka gminy	6
2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	7
Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych	7
Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	10
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego.....	14
Sfera społeczna	14
Sfera gospodarcza.....	31
Sfera środowiskowa.....	34
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	39
Sfera techniczna.....	45
4. Podsumowanie analizy	50
5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	56
6. Spis tabeli i rysunków	63
Tabele	63
Rysunki.....	64

1. Wprowadzenie

Diagnoza delimitacyjna służy do wskazania obszaru zdegradowanego i wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Kutno. W ramach jej opracowania zidentyfikowano tereny charakteryzujące się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk społecznych, a także występujących problemów w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Niniejszy dokument stanowi niezbędny element etapu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kutno na lata 2024-2034. W Programie tym zaplanowane zostaną działania rewitalizacyjne nakierunkowane na rozwiązywanie problemów występujących na terenie obszaru rewitalizacji, co przyczyni się do poprawy sytuacji życiowej zamieszkującej go lokalnej społeczności. W celu przygotowania szeregu działań rewitalizacyjnych konieczne było określenie skali zjawisk kryzysowych, co pozwoli na ukierunkowanie przedsięwzięć na rozwiązywanie konkretnych problemów, a ich skuteczna interwencja wpłynie pozytywnie na sytuację zamieszkującej gminę lokalnej społeczności.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji należy do zadań własnych gminy na podstawie zapisów art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji¹ oraz art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym².

Podstawa prawna

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie zapisów wspomnianej już Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278.). Definiuje ona cały proces rewitalizacji ze wszystkimi jego etapami i niezbędnymi elementami dokumentów. Poniżej, w postaci krótkiego słowniczka, przedstawiono najważniejsze pojęcia związane z rewitalizacją, a potrzebne na tym etapie opracowania.

Rewitalizacja³

Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Interesariusze rewitalizacji⁴

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278.).

² Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, 721.).

³ Zgodnie z Art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

⁴ Zgodnie z Art. 2.1 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm.);

2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;

3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

6) organy władzy publicznej;

7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa”.

Obszar zdegradowany (nazwa skrócona OZ)⁵

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

OZ można wyznaczyć w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk.

Obszar rewitalizacji (nazwa skrócona OR)⁶

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

OR nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Powyższe definicje wprowadzone przez ustawodawcę stanowią punkt wyjścia do opracowania i zastosowania odpowiedniej metodyki wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

⁵ Zgodnie z Art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

⁶ Zgodnie z Art. 10. ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Charakterystyka gminy

Gmina Kutno jest gminą wiejską położoną w centrum Polski, w północnej części województwa łódzkiego, na Równinie Kutnowskiej, w powiecie kutnowskim. Siedzibą gminy jest miasto Kutno (również miasto powiatowe). Oprócz niego gmina graniczy z 8 gminami: od strony południowej z gminą Witonia oraz gminą Daszyna (powiat łęczycki), od strony północnej z gminą Strzelce i gminą Łanięta, od strony wschodniej z gminą Krzyżanów i gminą Oporów, natomiast od strony zachodniej z gminą Krośniewice oraz Gminą Nowe Ostrowy. Gmina składa się z 31 sołectw (Bielawki, Boża Wola, Byszew, Florek, Gołębiew Nowy, Gołębiewek Nowy, Gołębiewek Stary, Grabków, Gnojno, Julinki, Komadzyn, Kotliska, Krzesin, Leszczynek, Leszno, Malina, Marianki, Nagodów, Nowa Wieś, Piwki, Podczachy, Raciborów, Sieciechów, Sieraków, Stanisławów, Strzegocin, Wierzbie, Woźniaków, Wroczyń, Wysoka Wielka, Żurawieniec) oraz 54 miejscowości, które w postaci pierścienia otaczają miejską gminę Kutno.

Większość powierzchni gminy Kutno (ok. 86%) stanowią użytki rolne – grunty orne, sady, łąki i pastwiska. Nie dziwi więc fakt, że najbardziej znaczącym profilem działalności mieszkańców gminy jest produkcja rolna, prowadzona głównie w indywidualnych gospodarstwach. Na terenie gminy zlokalizowane są fabryki maszyn rolniczych (produkcja, handel krajowy i eksport), a także Podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Kutnie. Natomiast niewielkie tereny użytków leśnych zlokalizowane są głównie na północy gminy.

Gminę Kutno charakteryzują piękne tereny przyrody oraz wysoki potencjał kulturowy. Na terenie gminy znajduje się wiele cennych i charakterystycznych zabytków, m.in.: Gotyckie Sanktuarium Matki Bożej Głogowieckiej, Kościół św. Bartłomieja w Strzegocinie, Zespół pałacowy w Lesznie, Zespół dworski w Głogowcu, Zespół dworski w Strzegocinie oraz Pałac w Malinie. Przez obszar Gminy Kutno przebiega odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków. Obszar chronionego krajobrazu znajduje się w południowo-wschodniej części gminy i obejmuje wsie Obidówek i Strzegocin.

Układ komunikacyjny gminy rozkłada się promieniście od miasta Kutno jako centrum. Oznacza to, że niektóre miejscowości gminy połączone są drogowo tylko poprzez miasto, a więc z jednej strony gmina jest słabo skomunikowana wewnętrznie, a jednak z drugiej strony ma dobre połączenia drogowe oraz kolejowe w kierunku zewnętrznym. Przez obszar gminy przebiega fragment autostrady A1 (Autostrada Bursztynowa), drogi krajowe nr 60 (Łęczyca – Ostrów Mazowiecka) i nr 92 (Rzepin – Kałuszyn), a także linie kolejowe:

- nr 16 Łódź Widzew – Kutno;
- nr 18 Kutno - Piła Główna;
- nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice;
- nr 33 Kutno – Brodnica;
- nr 921 Kutno - Kutno Azory Lokomotywnia.

2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Na odpowiednią metodykę wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazują wcześniej wymienione zapisy ustawy o rewitalizacji, które dokładnie je charakteryzują. W związku z tym, kluczowym elementem przyjętej metodologii stała się analiza konkretnych wskaźników, które wyraźnie obrazują sytuację gminy Kutno w pięciu głównych obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym.

Pierwszy etap diagnozy polegał na podziale obszaru gminy na jednostki porównawcze (sołectwa), który został opisany szczegółowo w następnym podrozdziale. Kolejnym krokiem było przeprowadzenie analizy tzw. danych zastanych (pozyskanych z Urzędu Gminy Kutno, Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie, Komisariatu Policji w Kutnie). Analiza ta opiera się na zgromadzeniu wszystkich dostępnych i przydatnych materiałów oraz danych statystycznych, a następnie ich analizie i interpretacji. W celu przeprowadzenia rzetelnej analizy zastosowano dwa podejścia, bazujące na analizie dostępnych danych zastanych:

- a) statystyczne (analiza danych przetworzonych w taki sposób, aby możliwe było ich porównanie);
- b) przestrzenne (odniesienie danych do obszarów porównawczych i zobrazowanie ich za pomocą kartogramów).

Następnym etapem prac był wybór odpowiednich kryteriów delimitacji, a więc tak zwanych wskaźników lub zmiennych. W diagnozie uwzględniono przede wszystkim zmienne z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmienne ze sfery pozaspołecznej, tj. ze sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Ich wyłonienie szczegółowo opisano w jednym z następnych podrozdziałów.

Kolejnym etapem diagnozy delimitacyjnej było przeprowadzenie analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, na podstawie opracowanego katalogu wskaźników (badanie ilościowe). Działanie to umożliwiło wyłonienie tych obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym. Następnie dokonano weryfikacji sytuacji problemowej w gminie oraz wyodrębniono obszar rewitalizacji, uwzględniając ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich mieszkańców gminy).

Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych

W ramach prac nad diagnozą delimitacyjną zastosowano podział gminy na jednostki statystyczne poprzez uwzględnienie zarówno administracyjnego podziału na sołectwa, jak i struktury osadniczej,

funkcji oraz naturalnych granic. Z uwagi na dużą liczbę sołectw (31), zdecydowano się na ich terytorialne powiązanie w celu utworzenia mniejszej liczby obszarów porównawczych. W sumie wyróżniono 11 jednostek porównawczych, których podział zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 1. Podział wiejskich obszarów porównawczych w Gminie Kutno

ODOBSZAR	SOŁECTWA (miejscowości)
I	Bielawki, Komadzyn, Kotliska, Malina, Sieraków
II	Sieciechów, Wierzbie, Żurawieniec
III	Gołębiew Nowy
IV	Florek, Raciborów
V	Gołębiewek Nowy, Gołębiewek Stary, Krzesin
VI	Gnojno, Podczachy, Woźniaków
VII	Boża Wola, Grabków, Leszczynek, Piwki
VIII	Nagodów, Nowa Wieś
IX	Byszew, Stanisławów, Wroczyny, Wysoka Wielka
X	Julinki, Leszno, Marianki
XI	Strzegocin

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia natomiast wyróżnione obszary porównawcze wraz z uwzględnieniem ich powierzchni oraz liczby mieszkańców. Dane te odniesiono do wartości dla całej gminy.

Tabela 2. Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

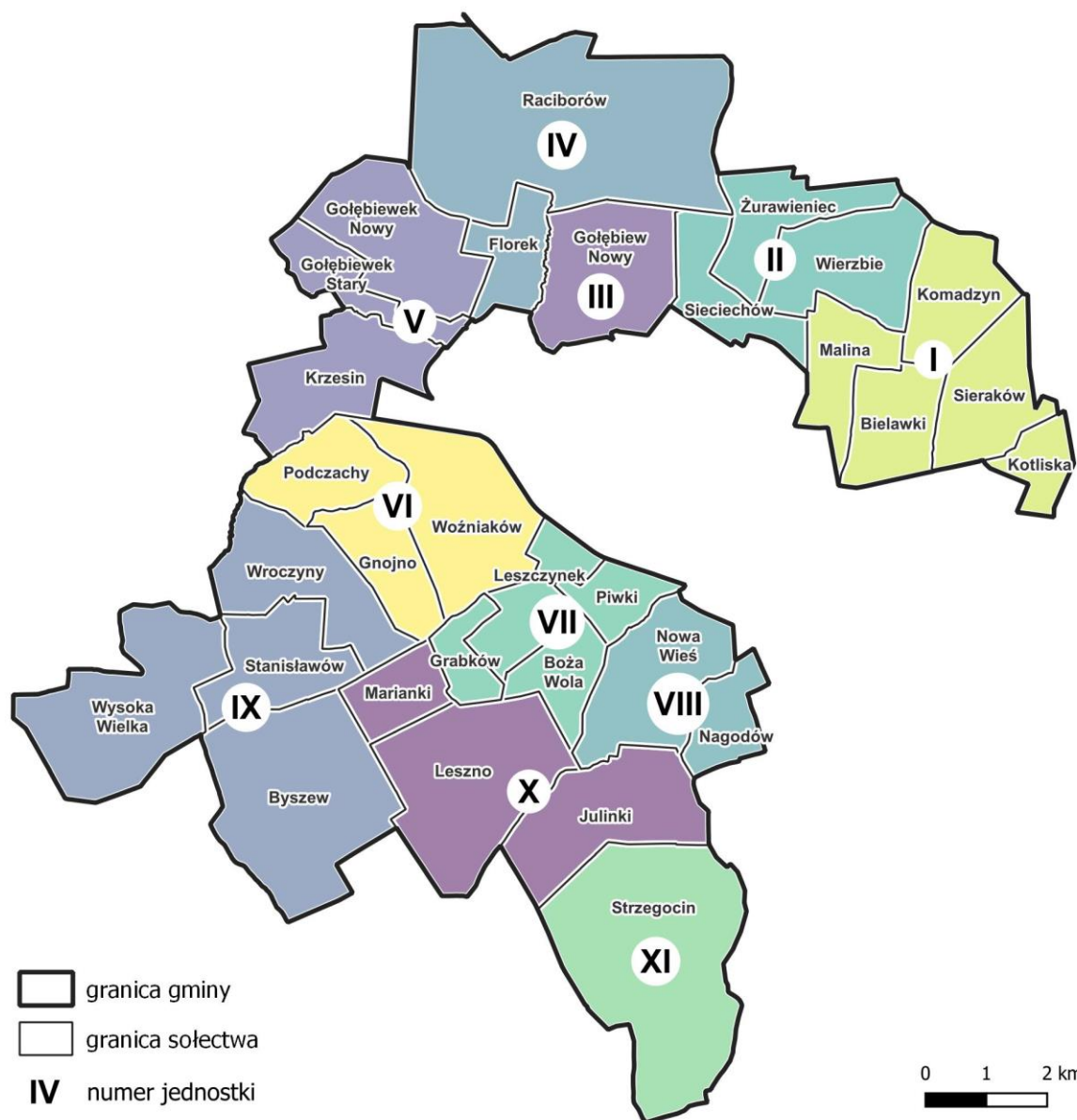
Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]	Udział % powierzchni	Liczba ludności	Udział % ludności
I	1 276	10,4%	1 162	13,4%
II	921	7,5%	669	7,7%
III	470	3,8%	835	9,6%
IV	1 553	12,7%	680	7,8%
V	1 074	8,8%	878	10,1%
VI	1 065	8,7%	991	11,4%
VII	695	5,7%	1 011	11,6%
VIII	614	5,0%	489	5,6%
IX	2 217	18,1%	853	9,8%
X	1 321	10,8%	562	6,5%
XI	1 026	8,4%	551	6,3%
Gmina Kutno	12 231	100,00%	8 681	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższe dane obszarów należy zwrócić uwagę na ich wartości, gdyż liczby wyrażające ludność i powierzchnię będą mieć wpływ na wynik poszczególnych wskaźników omówionych w diagnozie. Obszarem o największej powierzchni (18,1%) jest Obszar IX, a z kolei najmniejszą powierzchnią (3,8%) charakteryzuje się Obszar III. Największa liczba ludności (13,4%) zamieszkuje Obszar I, natomiast najmniejsza liczba mieszkańców (5,6%) charakteryzuje Obszar VIII.

Poniżej w formie graficznej zaprezentowano podział Gminy Kutno na obszary porównawcze.

Rysunek 1. Podział Gminy Kutno na obszary porównawcze

Źródło: opracowanie własne

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodologią przeprowadzenia diagnozy delimitacyjnej, kolejnym krokiem opracowania było wyselekcjonowanie odpowiednich zmiennych. Właściwe wskaźniki do analizy charakteryzuje to, że w konkretny sposób różnicują obszary porównawcze, wskazując czy na ich terenach występuje sytuacja kryzysowa, czy też nie.

Poniżej w formie zestawienia tabelarycznego przedstawiono opracowany katalog 25 zmiennych. Do każdego wybranego wskaźnika dołączono jego opis metodologiczny wraz ze źródłem danych, podziałem na odpowiednie sfery, a w prawej kolumnie z podziałem na stymulantę (S) lub destymulantę (D). Wynika to z tego, czy wysoka wartość wskaźnika świadczy o rozwoju obszaru gminy (stymulanta), czy też o występowaniu zjawiska kryzysowego (destymulanta).

Tabela 3. Katalog wskaźników - kryteria delimitacji

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	KRYZYS (S/D)
SFERA SPOŁECZNA	1. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	2. Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący różnicę między zameldowaniem a wymeldowaniem ludności z danego obszaru, w określonym czasie. Wskaźnik wyrażony w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców obszaru. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	3. Obciążenie demograficzne	Wskaźnik wyrażony jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (wiek 0-17 lat oraz 60 lat i więcej w przypadku kobiet oraz 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn) do liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-59 lat w przypadku kobiet i 18-64 lata w przypadku mężczyzn). Jest wyrażany w procentach. Źródło: Urząd Gminy Kutno	D
	4. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie	D
	5. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik odnoszący się do liczby bezrobotnych w strukturze ludności. Zmienna policzona jako udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie	D

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	KRYZYS (S/D)
SFERA SPOŁECZNA	6. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej, który korzystają z świadczeń pomocowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie	D
	7. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie	D
	8. Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie	D
	9. Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna przedstawiana jako liczba zdarzeń zakwalifikowanych jako przestępstwo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Komisariat Policji w Kutnie	D
	10. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło: Komisariat Policji w Kutnie	D
	11. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik wyraża poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej liczbą organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	12. Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący życia publicznego i kulturalnego opisujący liczbę osób zapisanych do bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	13. Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisuje sytuację demograficzną w gminie w odniesieniu do ekonomicznej grupy wiekowej. Wskaźnik zaprezentowany w formie przeliczeniowej liczby uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	KRYZYS (S/D)
SFERA GOSPODARCZA	14. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentuje poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, wyrażony w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	15. Różnica pomiędzy nowo-zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazuje tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Hurtownia danych CEIDG https://dane.biznes.gov.pl/	S
SFERA ŚRODOWISKOWA	16. Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem	Wskaźnik obrazujący skalę zagrożenia wyrobami azbestowym. Wartość wskaźnika wyrażona została w procentach poprzez udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem. Źródło: Urząd Gminy Kutno	D
	17. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków mieszkalnych w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	D
	18. Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach, wyrażany jest w postaci wartości stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/	D
	19. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik przedstawia udział gospodarstw, w których źródłem jest paliwo stałe, a dokładniej odsetek tych punktów, wskazanych w ewidencji, których źródłem ogrzewania jest paliwo stałe. Źródło: Inwentaryzacja źródeł ciepła Urzędu Gminy Kutno w Kutnie	D
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	20. Dostępność punktów usług publicznych	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic przypadających na 1000 mieszkańców obszaru (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
	21. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych w powierzchni jednostki ogółem. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	KRYZYS (S/D)
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	22. Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik obrazuje dostępność przystanków komunikacji publicznej w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako wartość przeliczeniowa liczby przystanków w danym obszarze do ogólnej ich liczby w gminie. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	S
	23. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło: Urząd Gminy Kutno	S
SFERA TECHNICZNA	24. Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło: Urząd Gminy Kutno	D
	25. Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło: Urząd Gminy Kutno	D
	26. Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło: Urząd Gminy Kutno	D

Źródło: opracowanie własne

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

Sfera społeczna

Jest to najistotniejsza sfera z punktu widzenia ustawodawcy, ponieważ to właśnie występowanie kryzysu w sferze społecznej determinuje obszar, w którym powinny być prowadzone intensywne działania rewitalizacyjne. W celu dokonania analizy sfery społecznej gminy Kutno, wykorzystano dane opisujące poziom występowania problemów społecznych w poszczególnych jednostkach porównawczych. Zgromadzone informacje pozwalają na ocenę sytuacji w następujących obszarach tematycznych: sytuacji demograficznej, pomocy społecznej, bezrobocia, bezpieczeństwa publicznego, kapitału społecznego.

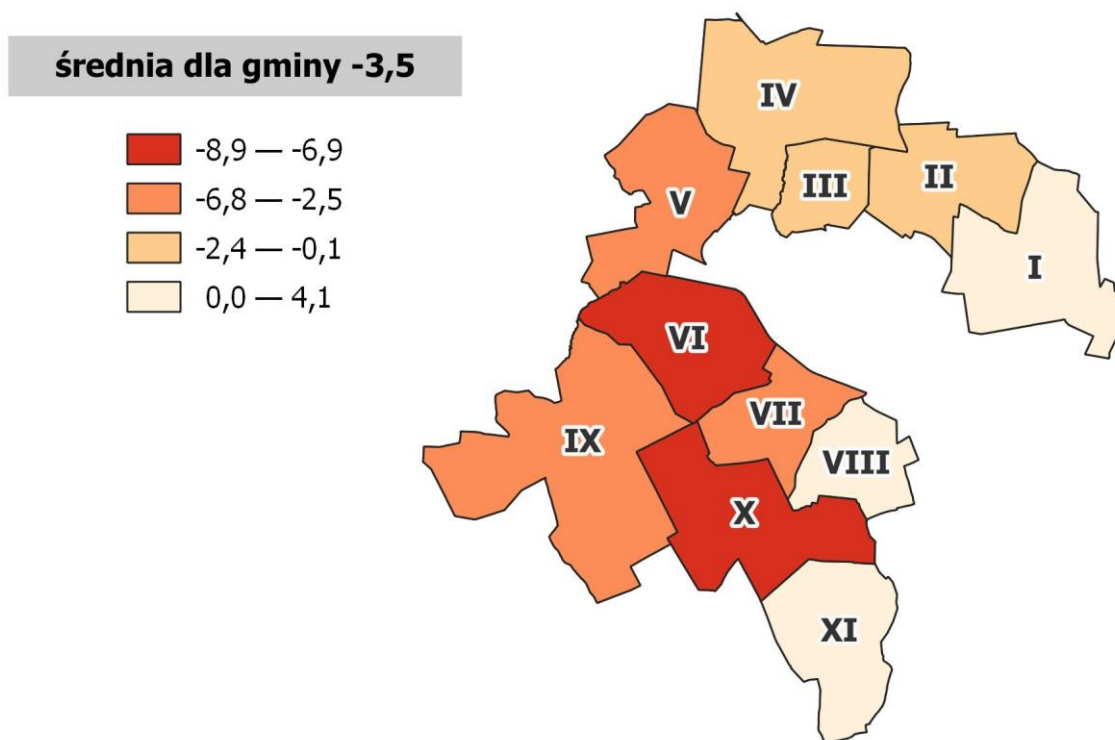
Pierwsza zmienna, która została poddana analizie i określa populację gminy, to przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika dla całej gminy została obliczona ze stosunku liczby urodzeń do liczby zgonów. W analizowanym okresie w gminie Kutno odnotowano 59 urodzeń i 89 zgonów co oznacza, że populacja gminy w wyniku ruchu naturalnego zmniejszyła się o 30 osób. Natomiast przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosi -3,4. Należy zauważyć, że ujemny wynik wskaźnika utrzymuje się na większości obszarów porównawczych (9 z 11). Spośród nich najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja Obszaru X o najniższej wartości zmiennej -8,9. Z kolei z korzystnym wynikiem przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców odnotowano Obszar III (4,1).

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
I	1 162	6	5	1	0,9
II	669	6	7	-1	-1,5
III	835	8	10	-2	-2,4
IV	680	6	7	-1	-1,5
V	878	6	12	-6	-6,8
VI	991	6	14	-8	-8,1
VII	1 011	4	10	-6	-5,9
VIII	489	2	0	2	4,1
IX	853	0	5	-5	-5,9
X	562	7	12	-5	-8,9
XI	551	8	7	1	1,8
Gmina Kutno	8 681	59	89	-30	-3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kutno

Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Drugim wskaźnikiem służącym badaniu stanu populacji gminy Kutno jest saldo migracji na 1000 mieszkańców. Zmienną tą obliczono ze stosunku liczby wymeldowanych osób od liczby osób zameldowanych, a następnie różnicę tę odniesiono do 1000 mieszkańców. W analizowanym okresie w gminie Kutno odnotowano 278 zameldowań oraz 45 wymeldowań, co przekłada się na wartość salda migracji dla gminy w wysokości 233. Natomiast wartość wskaźnika po odniesieniu do 1000 mieszkańców wyniosła 26,8. Tym samym można stwierdzić, że populacja gminy w wyniku ruchów migracyjnych zwiększyła się o 233 osoby. Spośród analizowanych jednostek wyróżnić można jedną o najmniej korzystnym wyniku salda migracji na 1000 mieszkańców i jest to Obszar IX (9,4). W porównaniu do pozostałych o wiele wyższych wyników, może to wskazywać na niską atrakcyjność osiedleńczą sołectw tego obszaru. Odwrotna sytuacja może charakteryzować Obszar X, na którym odnotowano najwyższą wartość zmiennej równą 39,1. Wpływ na sytuacje migracji może mieć postępująca suburbanizacja miasta Kutno.

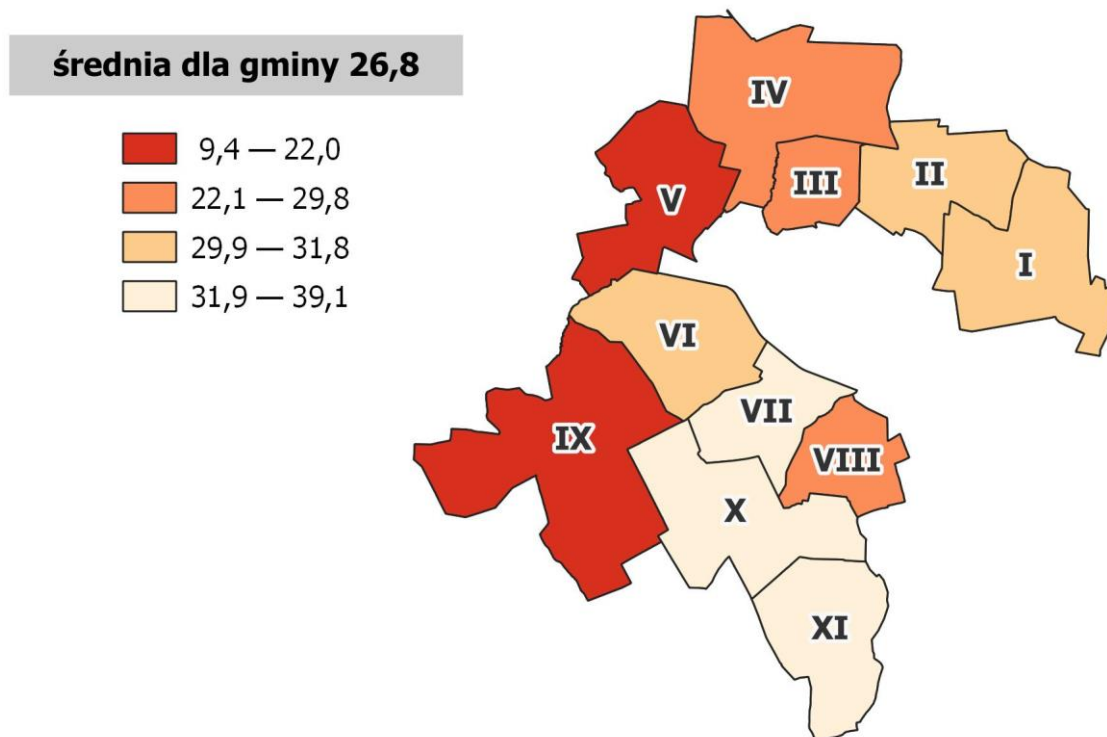
Tabela 5. Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
I	1 162	38	2	36	31,0
II	669	27	7	20	29,9
III	835	21	1	20	24,0
IV	680	23	8	15	22,1

V	878	21	3	18	20,5
VI	991	37	7	30	30,3
VII	1 011	39	4	35	34,6
VIII	489	12	1	11	22,5
IX	853	16	8	8	9,4
X	562	25	3	22	39,1
XI	551	19	1	18	32,7
Gmina Kutno	8 681	278	45	233	26,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 3. Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Następna analizowana zmienna obrazuje sytuację demograficzną gminy Kutno poprzez stosunek sumy liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten nazwany jest obciążeniem demograficznym i wyrażony jest procentowo. W Polsce za ludność w wieku nieprodukcyjnym uznaje się osoby w wieku od 0 do 17 lat oraz osoby w wieku poprodukcyjnym (więcej niż 60 dla kobiet oraz więcej niż 65 dla mężczyzn). Analogicznie za wiek produkcyjny uznawany jest wiek między 18 a 59 rokiem życia kobiet oraz 18 a 64 mężczyzn. Należy zauważyć, że im wyższa wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, tym większe obciążenie przypada na osoby w wieku produkcyjnym, które muszą wygenerować środki na pokrycie potrzeb całej społeczności. Im mniej jest osób w wieku produkcyjnym w danej społeczności, tym społeczność ta może mieć większe trudności z zabezpieczeniem środków na swoje funkcjonowanie.

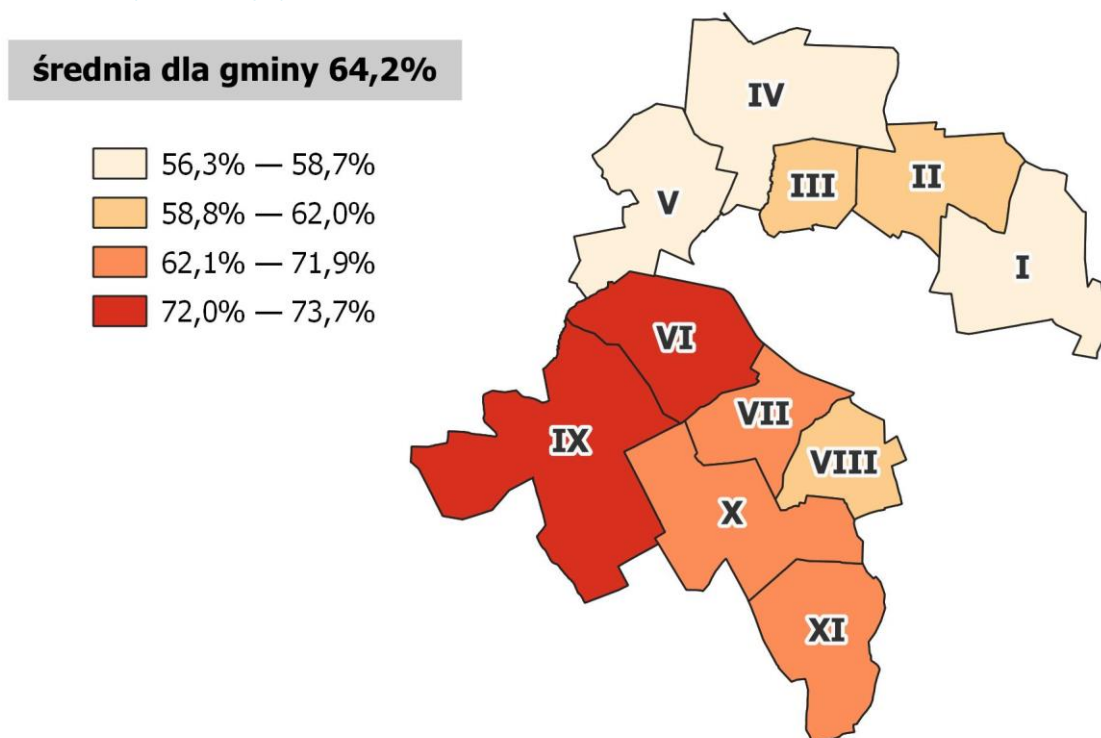
W gminie Kutno mieszka 3 394 osób w wieku nieprodukcyjnym oraz 5 287 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi więc w całej gminie 64,2%. Stosunkowo najlepszą sytuacją cechuje się Obszar IV, gdzie wartość wskaźnika wynosi 56,3%. Natomiast niekorzystny stosunek osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym odnotowano na Obszarze IX, gdzie wyniósł 73,7%.

Tabela 6. Obciążenie demograficzne

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Obciążenie demograficzne
I	426	736	57,9%
II	256	413	62,0%
III	316	519	60,9%
IV	245	435	56,3%
V	323	555	58,2%
VI	419	572	73,3%
VII	401	610	65,7%
VIII	182	307	59,3%
IX	362	491	73,7%
X	235	327	71,9%
XI	229	322	71,1%
Gmina Kutno	3 394	5 287	64,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 4. Obciążenie demograficzne

Źródło: opracowanie własne

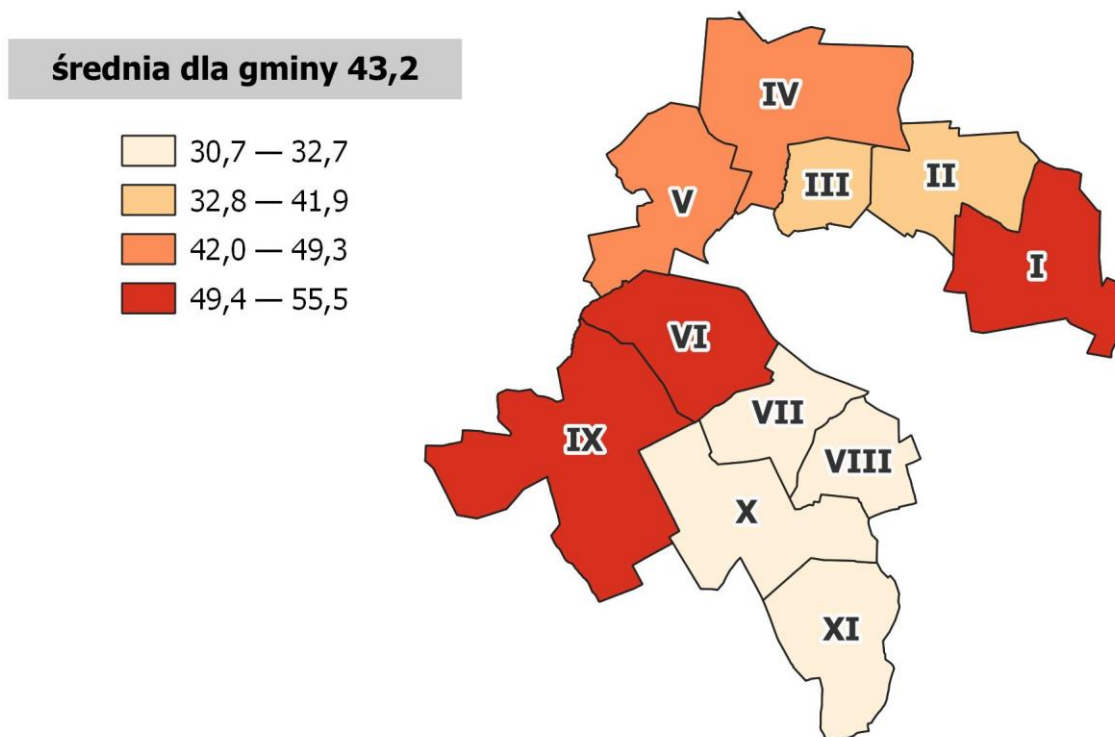
Kolejny wskaźnik poddany analizie związany jest ze zjawiskiem bezrobocia, a obliczony został jako liczba osób bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców. W analizie pozyskane zostały dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie. W analizowanym okresie w gminie Kutno zarejestrowanych było łącznie 375 osób bezrobotnych co oznacza, że wartość zmiennej wyniosła 43,2. Spośród czterech obszarów, w których wskaźnik przekroczył wartość dla gminy, wyróżnić należy Obszar VI z najwyższym i niekorzystnym wynikiem równym 55,5. Z kolei stosunkowo najlepszą sytuację odnotowano na Obszarze VII, gdzie na 1000 mieszkańców przypada około 31 (30,7) osób bezrobotnych.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
I	1 162	63	54,2
II	669	24	35,9
III	835	35	41,9
IV	680	29	42,6
V	878	39	44,4
VI	991	55	55,5
VII	1 011	31	30,7
VIII	489	16	32,7
IX	853	47	55,1
X	562	18	32,0
XI	551	18	32,7
Gmina Kutno	8 681	375	43,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Rysunek 5. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

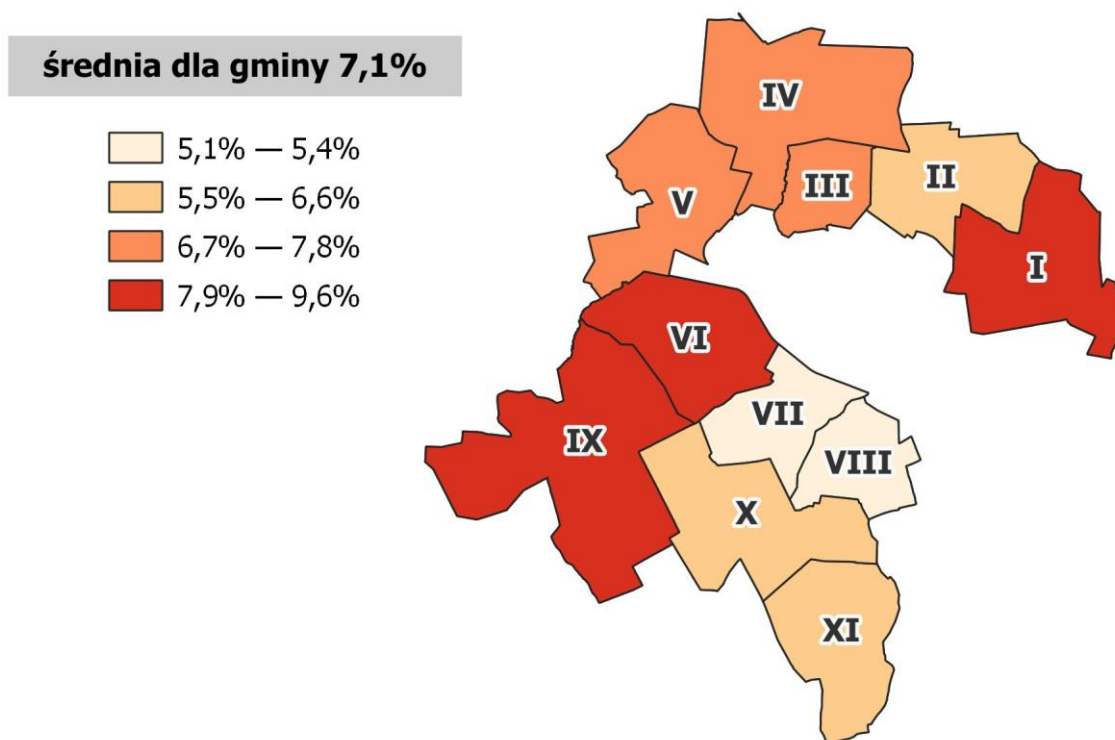
Następny z analizowanych wskaźników również dotyczy zjawiska bezrobocia, lecz bada udział bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Jak już wspomniano przy wskaźniku obciążenia demograficznego, za wiek produkcyjny uznaje się czas, w którym osoba jest zdolna do pracy. Biorąc pod uwagę, że w analizowanym okresie w gminie Kutno mieszkało 375 bezrobotnych oraz 5 287 osób w wieku produkcyjnym, to wskaźnik dla całej gminy wyniósł 7,1%. Wartość omawianego wskaźnika na terenie jednostek jest mniej więcej wyrównana, a pomiędzy najniższą i największą wartością występuje różnica tylko 4,5 punktów procentowych. Tę pierwszą i najbardziej korzystną odnotowano na Obszarze VII (5,1%), a drugą i najmniej korzystną na terenie dwóch jednostek: Obszar VI oraz Obszar IX (9,6%). Powyżej wartości wskaźnika dla gminy zarejestrowano tylko trzy obszary, z których dwa zostały wymienione powyżej.

Tabela 8. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Nazwa obszaru	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym
I	63	736	8,6%
II	24	413	5,8%
III	35	519	6,7%
IV	29	435	6,7%
V	39	555	7,0%
VI	55	572	9,6%
VII	31	610	5,1%
VIII	16	307	5,2%
IX	47	491	9,6%
X	18	327	5,5%
XI	18	322	5,6%
Gmina Kutno	375	5 287	7,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie

Rysunek 6. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

Kluczowymi interesariuszami działań rewitalizacyjnych są osoby borykające się z problemami społecznymi i będące w trudnej sytuacji życiowej. W związku z tym analizie poddano trzy wskaźniki obrazujące zapotrzebowanie na usługi publiczne z zakresu pomocy społecznej. Na terenie gminy świadczone są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie. Wysokie zapotrzebowanie na usługi OPS może świadczyć o złej sytuacji życiowej mieszkańców, związanej z: ubóstwem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, bądź występowaniem zjawisk takich jak przemoc w rodzinie.

Pierwsza z ww. zmiennych prezentuje liczbę klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców. W analizowanym okresie w gminie Kutno odnotowano łącznie 95 osób, które korzystały ze świadczeń OPS. Wartość wskaźnika dla całej gminy po przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiągnęła zatem wynik 30,5. Szczególnie wysokie zapotrzebowanie na pomoc społeczną zaobserwowano w Obszarze IX (23,4), gdzie zmienna przyjęła najwyższą wartość. Stosunkowo najlepiej przedstawia się sytuacja Obszaru II, gdzie wartość wskaźnika osiągnęła 1,5 na każde 1000 mieszkańców.

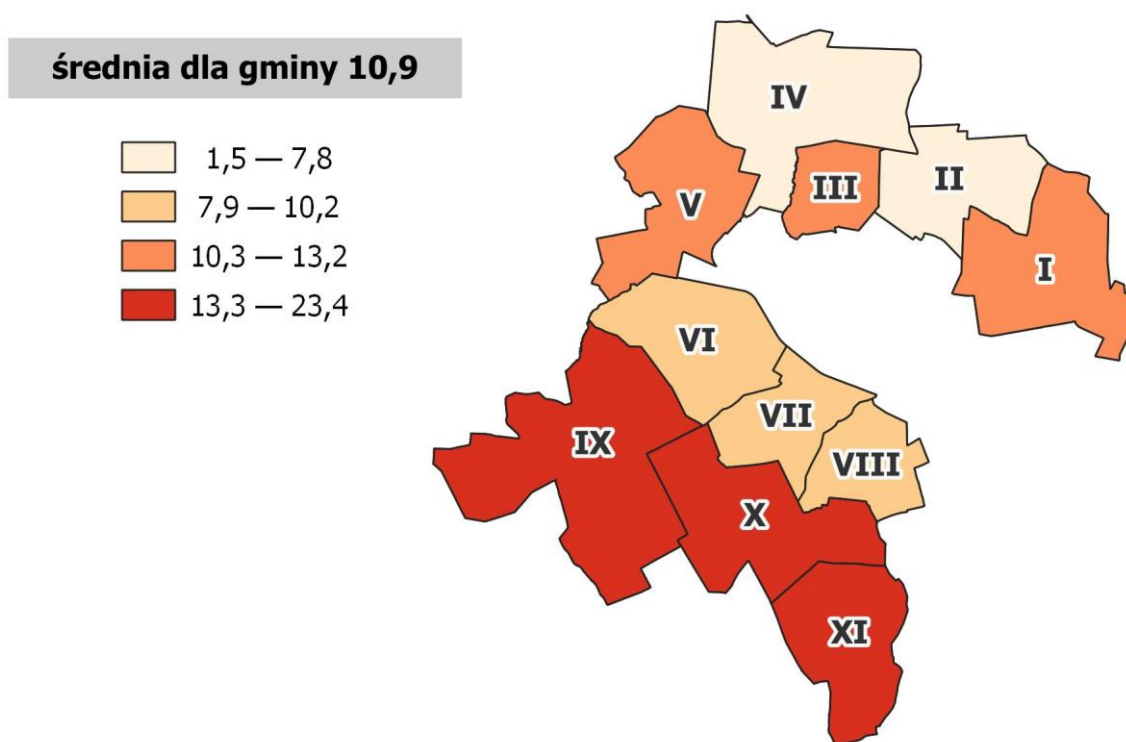
Tabela 9. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców
I	1 162	14	12,0
II	669	1	1,5

III	835	9	10,8
IV	680	2	2,9
V	878	9	10,3
VI	991	9	9,1
VII	1 011	8	7,9
VIII	489	5	10,2
IX	853	20	23,4
X	562	10	17,8
XI	551	8	14,5
Gmina Kutno	8 681	95	10,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie

Rysunek 7. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Drugim z kolei wskaźnikiem badającym skalę pomocy społecznej w gminie jest liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców. Osoby korzystające ze świadczeń ogółem, to suma osób, którym decyzją przyznano poszczególne rodzaje świadczeń. Do liczby świadczeń ogółem wlicza się zarówno pomoc pieniężną (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe), jak i niepieniężną, (schronienie, posiłek, ubranie, usługi opiekuńcze).

W analizowanym okresie w gminie Kutno udzielono w sumie 1 103 świadczeń, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyznano 127,1 świadczeń. Pod tym względem najlepiej prezentuje się Obszar II,

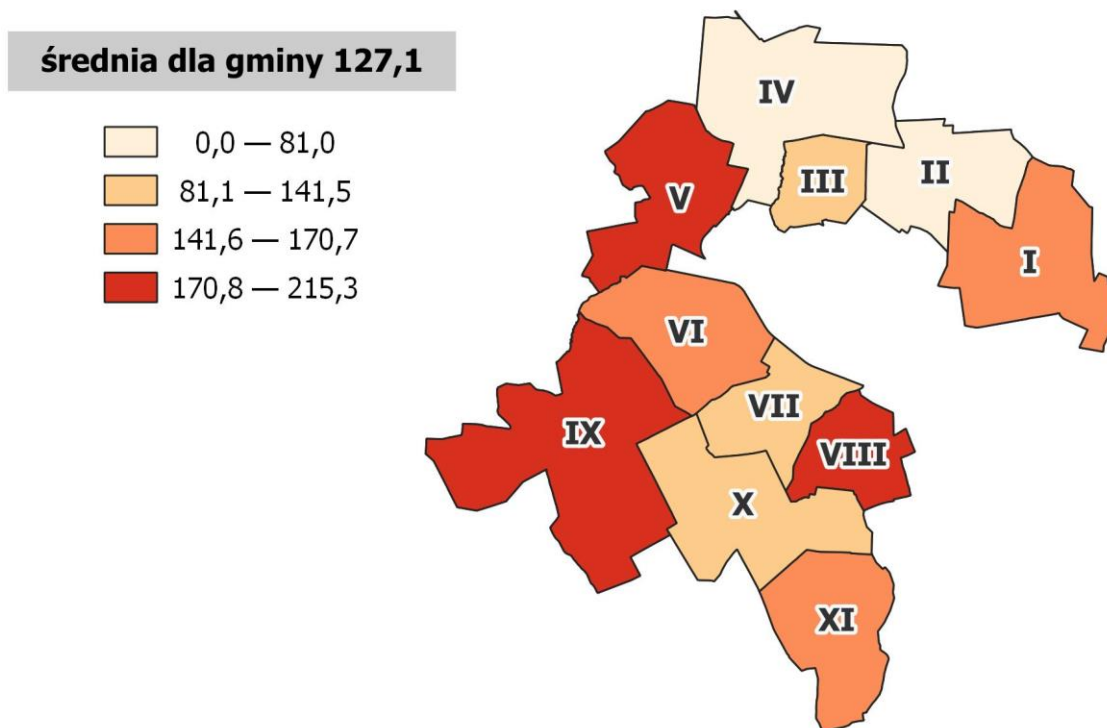
gdzie wartość wskaźnika jest równa zero, gdyż nikt na jego terenie nie pobiera świadczeń z Ośrodka Pomocy Społecznej. Najwyższą wartość wskaźnika równoznaczną z sytuacją kryzysową odnotowano w Obszarze V (215,3), gdzie przyznano ogółem 189 świadczeń.

Tabela 10. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
I	1 162	179	154,0
II	669	0	0,0
III	835	106	126,9
IV	680	11	16,2
V	878	189	215,3
VI	991	156	157,4
VII	1 011	82	81,1
VIII	489	92	188,1
IX	853	157	184,1
X	562	53	94,3
XI	551	78	141,6
Gmina Kutno	8 681	1 103	127,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie

Rysunek 8. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Trzecia z kolei zmienna, analizująca obszar problemowy związany z pomocą społeczną, przedstawia liczbę osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność. Osoby niepełnosprawne znajdują się pośród najistotniejszych interesariuszy procesu rewitalizacji, ponieważ stanowią grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym, głównie z uwagi na brak możliwości zaspokojenia swoich potrzeb (brak dostosowania usług, przestrzeni, instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością lub o specjalnych potrzebach).

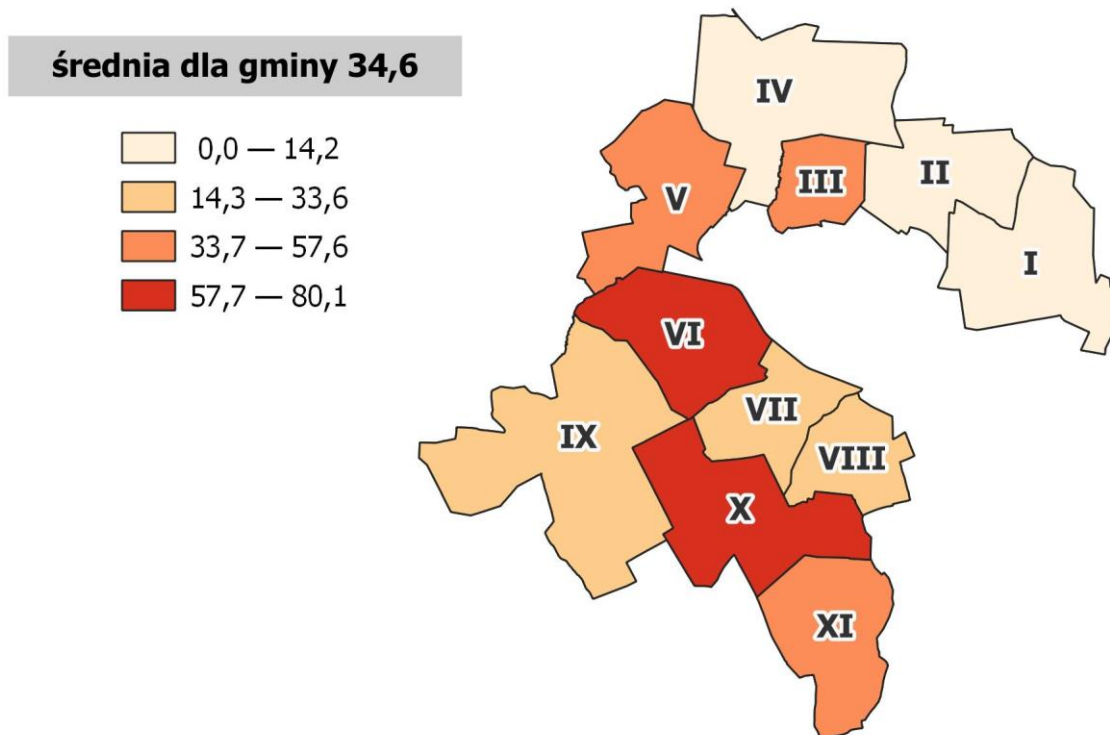
W analizowanym okresie w gminie Kutno udzielono w sumie 300 świadczeń ze względu na niepełnosprawność. Wartość ta po przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiągnęła poziom 34,6. Największe zapotrzebowanie na tego typu pomoc odnotowano w Obszarze X (80,1) co stanowi o niekorzystnej sytuacji kryzysowej. Wysokie zapotrzebowanie na tego typu wsparcie, może implikować konieczność rozwoju oferty usług opiekuńczych, a także zwiększania dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Natomiast brak zapotrzebowania na pomoc dla osób niepełnosprawnych zarejestrowano w jednostkach: Obszar II oraz Obszar IV, co świadczy, że takie osoby nie zamieszkują tych terenów.

Tabela 11. Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność	Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
I	1 162	14	12,0
II	669	0	0,0
III	835	48	57,5
IV	680	0	0,0
V	878	42	47,8
VI	991	60	60,5
VII	1 011	34	33,6
VIII	489	8	16,4
IX	853	25	29,3
X	562	45	80,1
XI	551	24	43,6
Gmina Kutno	8 681	300	34,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie

Rysunek 9. Liczba udzielonych świadczeń ze względu na ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W celu zbadania poziomu bezpieczeństwa w gminie Kutno posłużono się danymi Komisarjatu Policji w Kutnie, a analizie poddano zmienną wyrażającą liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Kondycja społeczna gminy, w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa, ma istotne znaczenie dla planowanych działań rewitalizacyjnych. Bezpieczeństwo wpływa na jakość życia mieszkańców oraz na atrakcyjność osiedleńczą gminy.

W analizowanym okresie w gminie Kutno zarejestrowano 73 naruszeń prawa zakwalifikowane jako przestępstwo, a wartość wskaźnika liczby odnotowanych przestępstw na 1000 mieszkańców wyniosła 8,4. Spośród jedenastu jednostek, aż w sześciu wartość zmiennej przekracza wynik gminy. Największą liczbę przestępstw przypadającą na 1000 mieszkańców zaobserwowano w Obszarze II (23,9). Korzystna sytuacja, wskazująca na wysoki poziom bezpieczeństwa, charakteryzuje natomiast Obszar III, gdzie wskaźnik ma najniższą wartość równą zero.

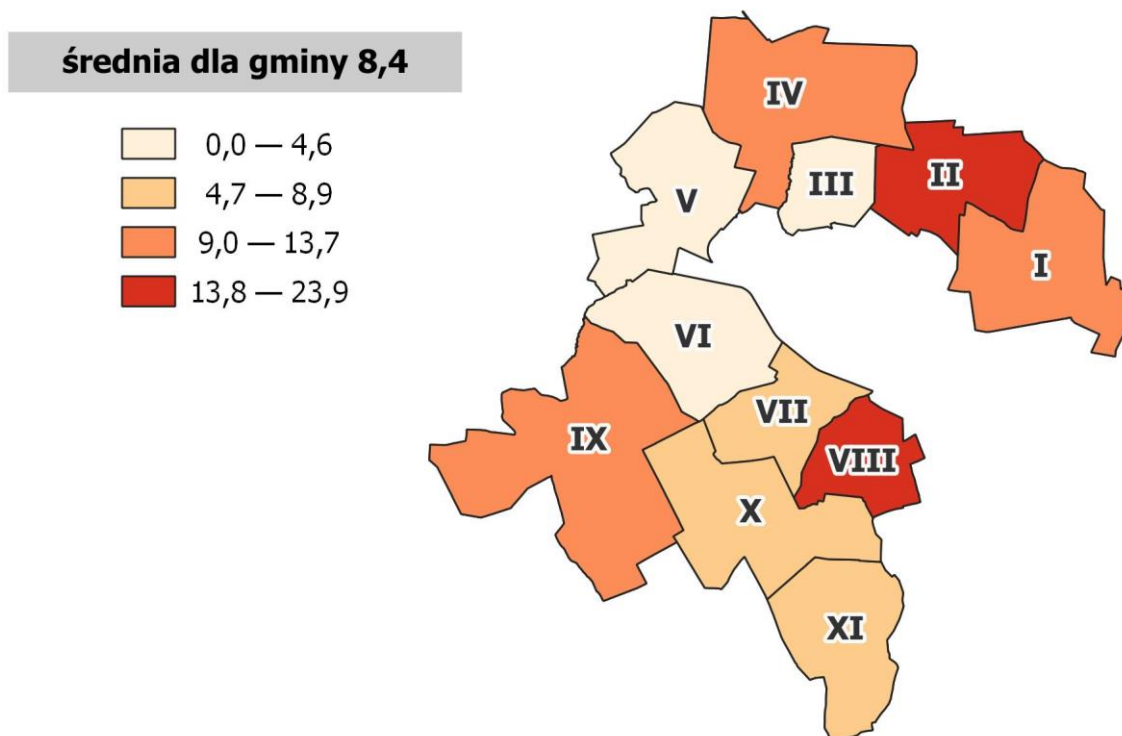
Tabela 12. Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
I	1 162	12	10,3
II	669	16	23,9
III	835	0	0,0
IV	680	9	13,2
V	878	2	2,3
VI	991	2	2,0

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
VII	1 011	7	6,9
VIII	489	8	16,4
IX	853	8	9,4
X	562	5	8,9
XI	551	4	7,3
Gmina Kutno	8 681	73	8,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisarjatu Policji w Kutnie

Rysunek 10. Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

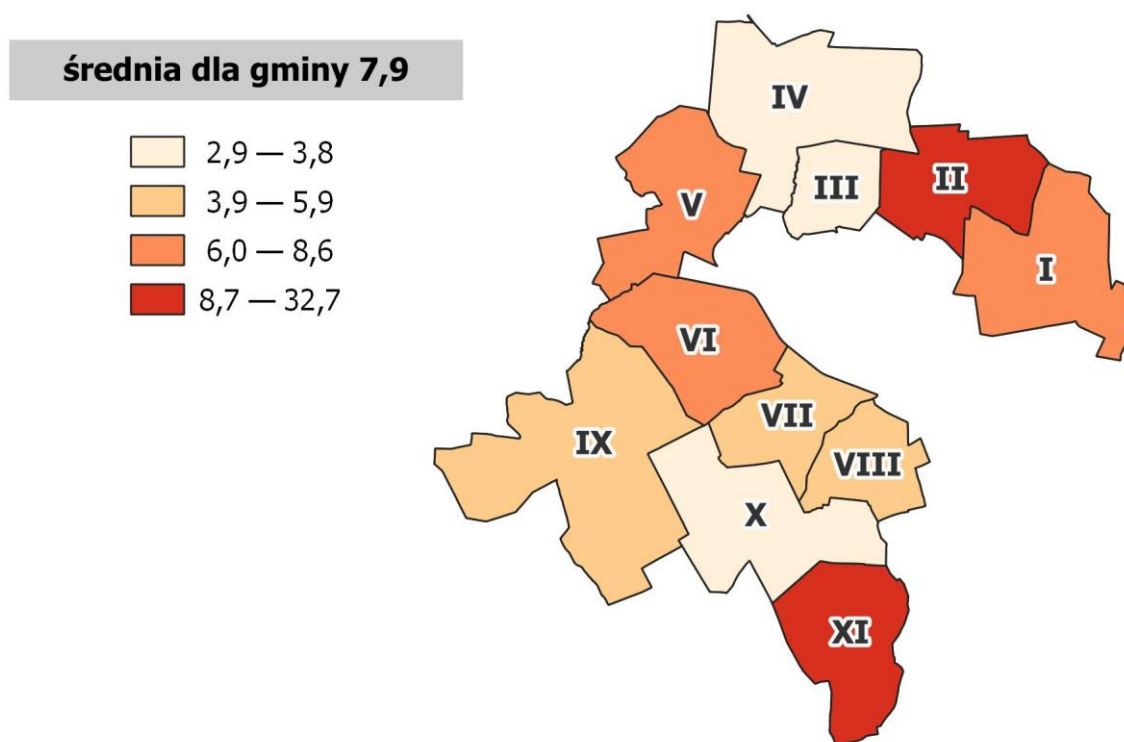
Inny analizowany wskaźnik, który także bada bezpieczeństwo w gminie, skupia się na ocenie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Dane do badania udostępnione zostały przez Komisarjat Policji w Kutnie, a dotyczą liczby zdarzeń drogowych na terenie gminy. W analizowanym okresie w gminie Kutno odnotowano ich 69, co w przeliczeniu wskaźnika na tysiąc mieszkańców wynosi 7,9 dla całej gminy. Pod względem bezpieczeństwa najbardziej korzystną sytuację odnotowano w Obszarze IV (2,9), gdzie w sumie zarejestrowano 2 zdarzenia w ruchu drogowych. Natomiast najmniej bezpieczną sytuacją charakteryzuje się Obszar XI, na 1000 mieszkańców przypada 32,7 zdarzeń drogowych. Jest to zdecydowanie wyróżniająca się i dużo większa wartość niż w innych jednostkach. W obszarze tym nie ma jednak zlokalizowanych głównych dróg, takich jak krajowe czy wojewódzkie, które przecinają inne jednostki, trzeba więc założyć, że powód wysokiej liczby odnotowanych zdarzeń drogowych ma inne podłoże.

Tabela 13. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
I	1 162	10	8,6
II	669	9	13,5
III	835	3	3,6
IV	680	2	2,9
V	878	7	8,0
VI	991	6	6,1
VII	1 011	5	4,9
VIII	489	2	4,1
IX	853	5	5,9
X	562	2	3,6
XI	551	18	32,7
Gmina Kutno	8 681	69	7,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kutnie

Rysunek 11. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W następnej kolejności analizie poddano poziom kapitału społecznego gminy Kutno, którego badanie obejmuje zagadnienia związane ze skłonnością do zrzeszania się mieszkańców i podejmowania aktywności na rzecz lokalnej społeczności. Prezentowana wartość zmiennej przedstawia liczbę organizacji pozarządowych przypadających na każde 1000 mieszkańców jednostek. W analizowanym

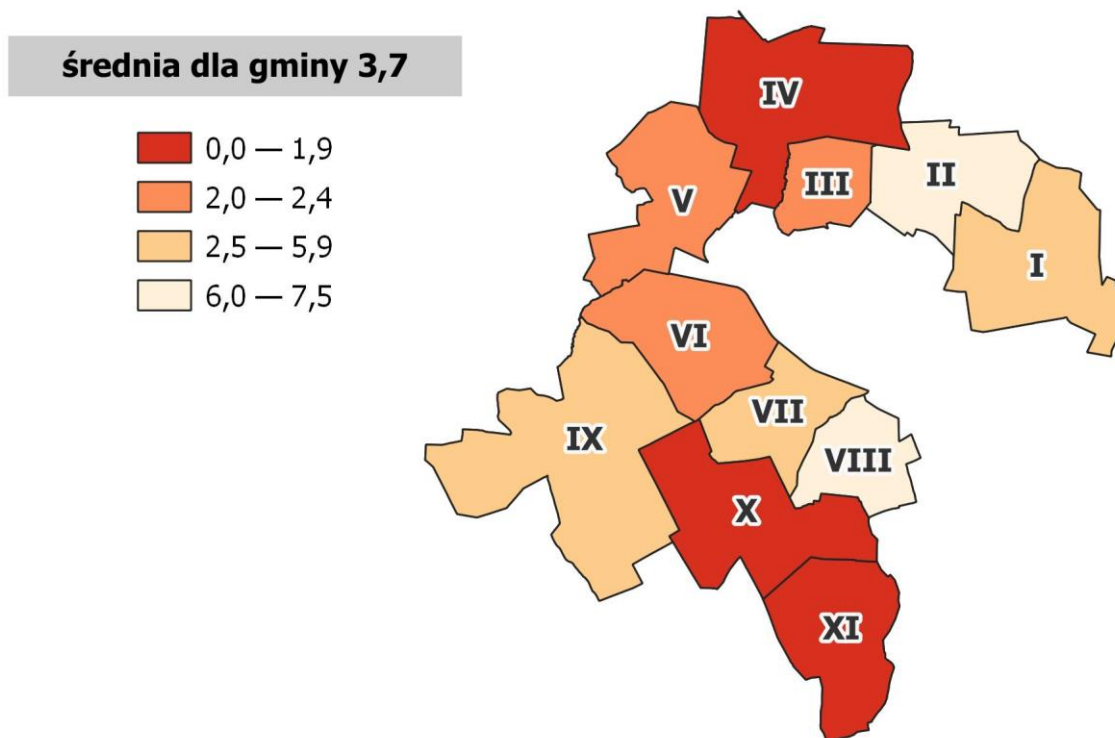
okresie w gminie Kutno zarejestrowane były 32 organizacje pozarządowe, a uzyskany wskaźnik dla całej gminy wyniósł 3,7. Najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja Obszaru IV, gdzie nie ma zarejestrowanych żadnych organizacji, wobec czego zmienna przyjęła wartość 0,0. Natomiast największą koncentrację organizacji pozarządowych w stosunku do ludności zaobserwowano na terenie Obszaru II (7,5).

Tabela 14. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
I	1 162	5	4,3
II	669	5	7,5
III	835	2	2,4
IV	680	0	0,0
V	878	2	2,3
VI	991	2	2,0
VII	1 011	6	5,9
VIII	489	3	6,1
IX	853	5	5,9
X	562	1	1,8
XI	551	1	1,8
Gmina Kutno	8 681	32	3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 12. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

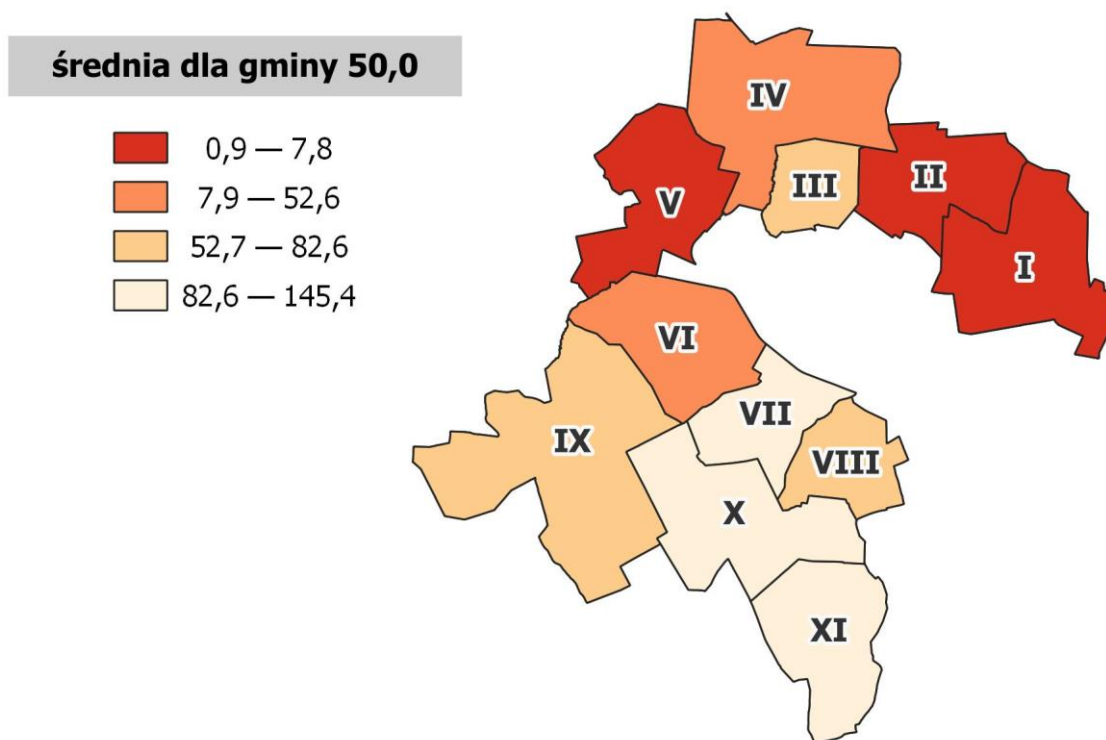
Następna zmienna z zakresu kapitału społecznego skupia się na życiu publicznym mieszkańców i bada uczestnictwo w życiu kulturalnym gminy. Do analizy wskaźnika wykorzystano dane dotyczące liczby czytelników bibliotek gminnych na 1000 ludności. W analizowanym okresie w gminie Kutno do Gminnej Biblioteki Publicznej zapisanych było w sumie 434 osób. Natomiast wartość zmiennej dla gminy wyniosła 50,0 czytelników na 1000 ludności. Na tle jednostek porównawczych wyraźnie wyróżnia się Obszar I, dla którego wskaźnik przyjął najmniejszą i jednocześnie niekorzystną wartość 0,9. Tylko 1 osoba z tej jednostki zapisana jest do Biblioteki, co może wskazywać na niskie zainteresowanie czytelnictwem wśród mieszkańców lub brakiem możliwości skorzystania z usług bibliotecznych. Zdecydowanie najwięcej czytelników zamieszkuje Obszar VII w liczbie 147, co przekłada się na najwyższy wynik zmiennej — 145,4.

Tabela 15. Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba czytelników bibliotek	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców
I	1 162	1	0,9
II	669	4	6,0
III	835	44	52,7
IV	680	6	8,8
V	878	6	6,8
VI	991	21	21,2
VII	1 011	147	145,4
VIII	489	39	79,8
IX	853	49	57,4
X	562	48	85,4
XI	551	69	125,2
Gmina Kutno	8 681	434	50,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Rysunek 13. Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Ostatnia analizowana zmienna w sferze społecznej przedstawia liczbę uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten bada sytuację demograficzną w gminie oraz analizuje wybraną, ekonomiczną grupę wieku mieszkańców. Na spadającą liczbę uczniów w szkołach wpływa przyrost naturalny, który w ostatnich latach przyjmuje wartości ujemne na terenie całego kraju i skutkuje niżem demograficznym.

W analizowanym okresie w gminie Kutno w szkołach podstawowych było 314 uczniów, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik dla gminy przyjął wartość 36,2. Najwięcej dzieci uczęszcza do szkół na terenie Obszaru V (56), Obszaru IX (53) oraz Obszaru XI (52). Ten ostatni charakteryzuje się również najwyższą i najkorzystniejszą wartością zmiennej w gminie — 94,4 uczniów na 1000 mieszkańców. Natomiast sytuację kryzysową odnotowano na terenie Obszaru VII, gdzie wskaźnik znajduje się na najniższym poziomie 3,0, a do szkół podstawowych uczęszcza tylko dwoje uczniów.

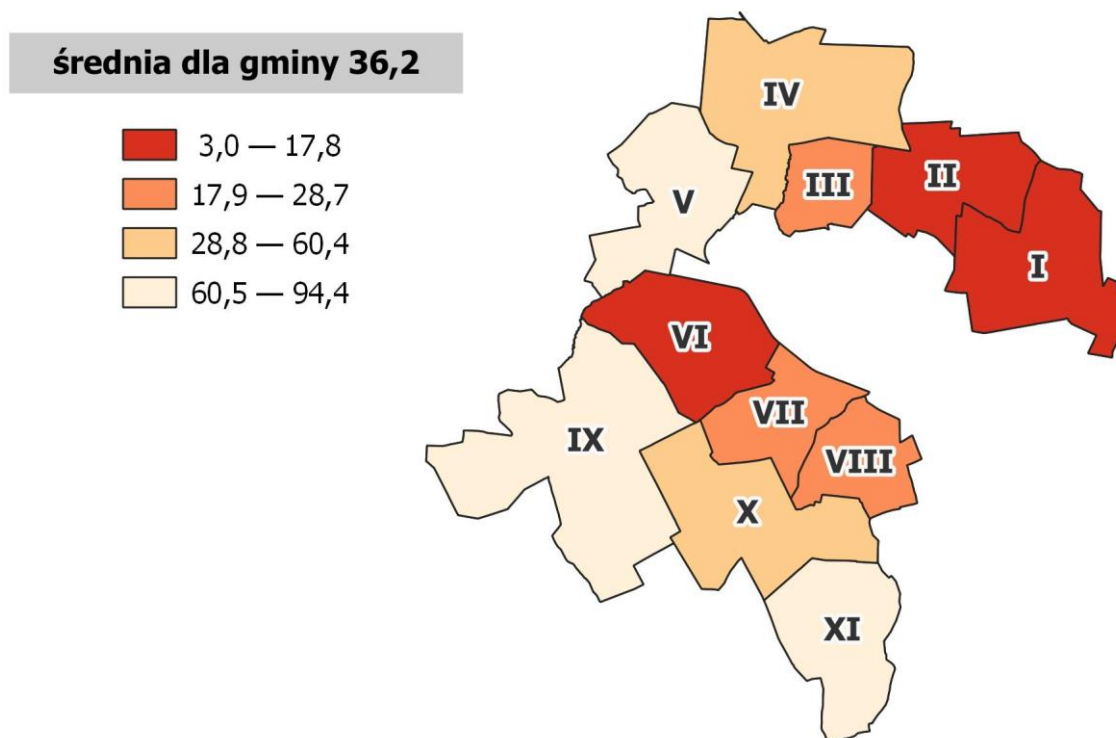
Tabela 16. Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba uczniów szkół podstawowych	Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców
I	1 162	15	12,9
II	669	2	3,0
III	835	21	25,1

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba uczniów szkół podstawowych	Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców
IV	680	29	42,6
V	878	56	63,8
VI	991	13	13,1
VII	1 011	29	28,7
VIII	489	11	22,5
IX	853	53	62,1
X	562	33	58,7
XI	551	52	94,4
Gmina Kutno	8 681	314	36,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 14. Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Drugą w kolejności sferę opisują dane w zakresie sytuacji gospodarczej gminy, tj. poziomu rozwoju przedsiębiorczości oraz tendencji z nim związanych. Wysoki poziom aktywności gospodarczej może wskazywać na korzystne warunki dla inwestycji, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wzrost gospodarczy gminy. Natomiast niski poziom aktywności gospodarczej może oznaczać występowanie ograniczenia w rozwoju sektora prywatnego, braku dogodnych warunków dla przedsiębiorczości mieszkańców.

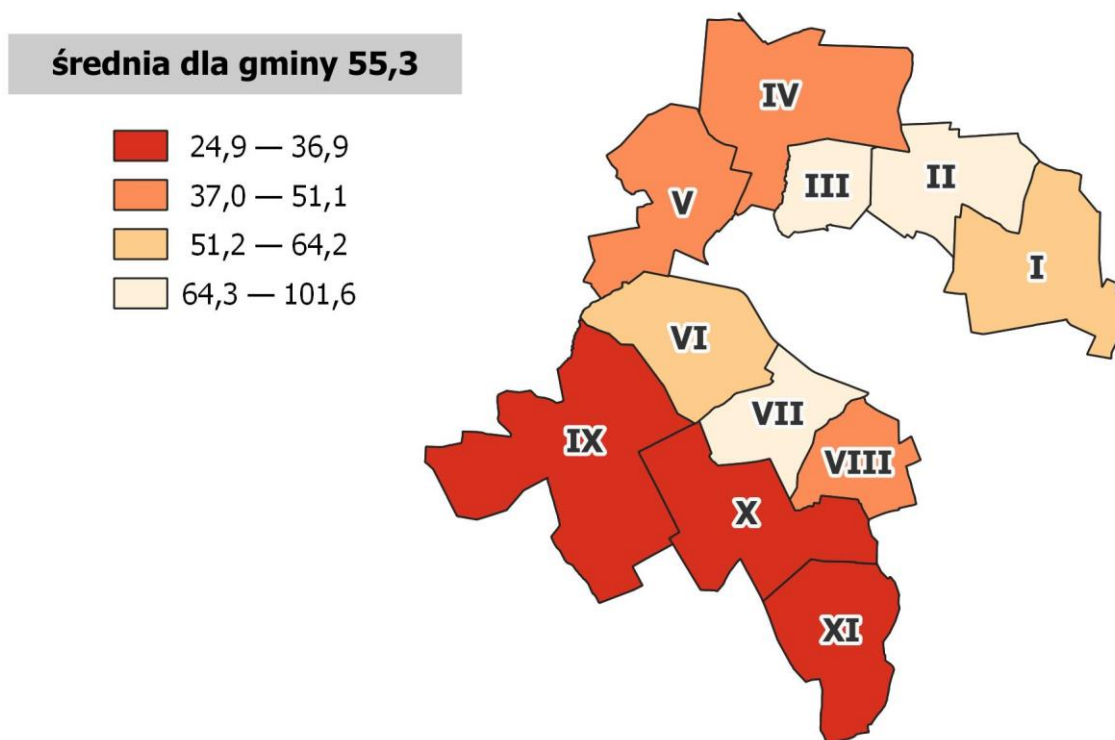
Jako pierwszy poddano badaniu poziom aktywności gospodarczej wyrażony liczbą zarejestrowanych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W analizowanym okresie w gminie Kutno zarejestrowanych było 480 podmiotów gospodarczych, a wartość wskaźnika wyniosła 55,3. Najkorzystniejszą sytuację zaobserwowano w Obszarze II (101,6), gdzie zarejestrowanych jest 68 podmiotów. Świadczy to o dobrym poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Natomiast najniższą wartość zmiennej odnotowano na terenie Obszaru X (24,9), gdzie zarejestrowanych jest tylko 14 podmiotów gospodarczych.

Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
I	1 162	74	63,7
II	669	68	101,6
III	835	54	64,7
IV	680	28	41,2
V	878	37	42,1
VI	991	58	58,5
VII	1 011	80	79,1
VIII	489	25	51,1
IX	853	24	28,1
X	562	14	24,9
XI	551	18	32,7
Gmina Kutno	8 681	480	55,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Druga zmienna określa tendencje w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, a w ramach badania poddano dane dotyczące nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych. W analizowanym okresie w gminie Kutno odnotowano o 8 więcej nowych wpisów do rejestru podmiotów gospodarczych niż wpisów wyrejestrowanych. Może to świadczyć o polepszających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie. W związku z powyższym wynik wskaźnika dla gminy w stosunku do liczby mieszkańców wyniósł 0,9, a poniżej tej wartości znajduje się 6 jednostek. Z kolei spośród nich znajdują się trzy z ujemnym wynikiem, a wśród nich zdecydowanie najniższy odnotowano na Obszarze V (-6,8). Sytuacja korzystna dla lokalnych przedsiębiorstw, występuje natomiast na terenie Obszaru I, gdzie zmienna wyniosła 11,2.

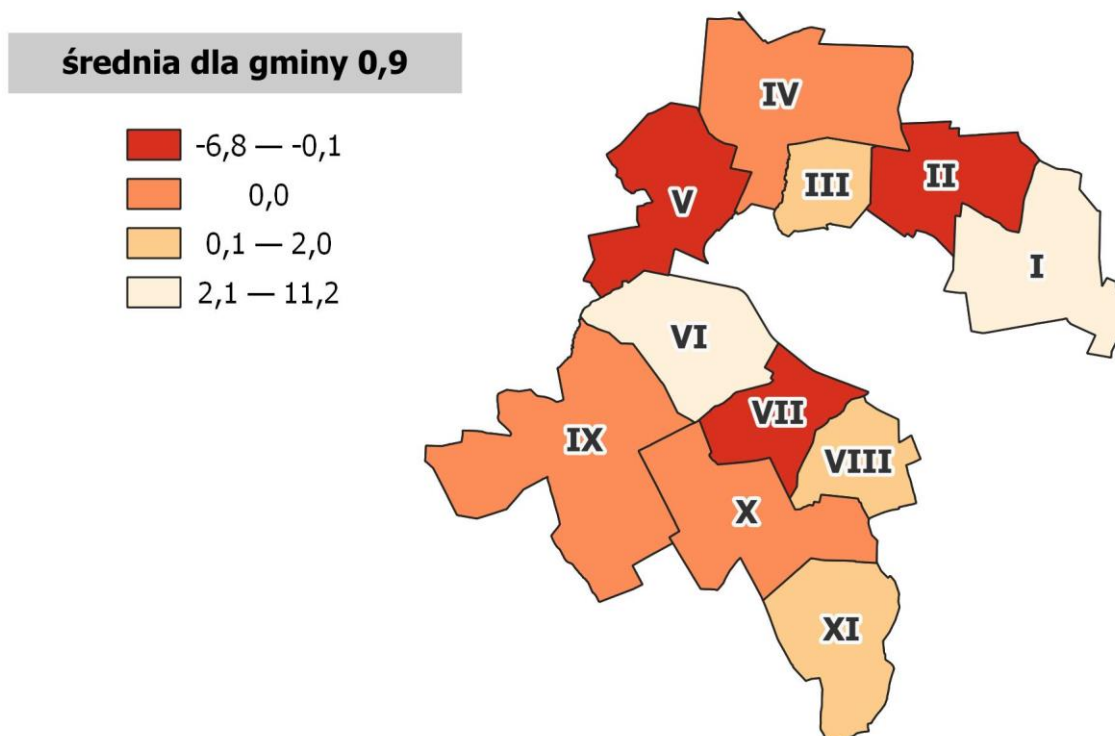
Tabela 18. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Różnica podmiotów	Różnica pomiędzy zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
I	1 162	13	11,2
II	669	-3	-4,5
III	835	1	1,2
IV	680	0	0,0
V	878	-6	-6,8
VI	991	3	3,0

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Różnica podmiotów	Różnica pomiędzy zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
VII	1 011	-2	-2,0
VIII	489	1	2,0
IX	853	0	0,0
X	562	0	0,0
XI	551	1	1,8
Gmina Kutno	8 681	8	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Hurtownia danych CEIDG <https://dane.biznes.gov.pl/>

Rysunek 16. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Sfera środowiskowa

Trzecia sfera zmiennych określa stan oraz jakość środowiska naturalnego, które ma bezpośredni wpływ na zdrowie oraz jakość życia mieszkańców gminy. W zakresie sfery środowiskowej zbadano czynniki takie jak: występowanie niebezpiecznych wyrobów azbestowych; poziom zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym; przekroczenie norm jakości powietrza oraz źródła jego zanieczyszczeń.

Na początek zbadano liczbę działek ewidencyjnych, na których zidentyfikowano szkodliwe wyroby azbestowe. Azbest jest istotnym czynnikiem zagrażającym jakości środowiska, a nieodpowiednio zabezpieczony powoduje wiele szkód w zdrowiu człowieka. Choć materiał ten był w ubiegłym wieku jednym z najpopularniejszych i najtańszych surowców używanych do produkcji materiałów budowlanych, obecnie jest systematycznie zwalczany i usuwany z terenów gmin. W gminie Kutno w tym celu wdrażono Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kutno na lata 2019 – 2022.

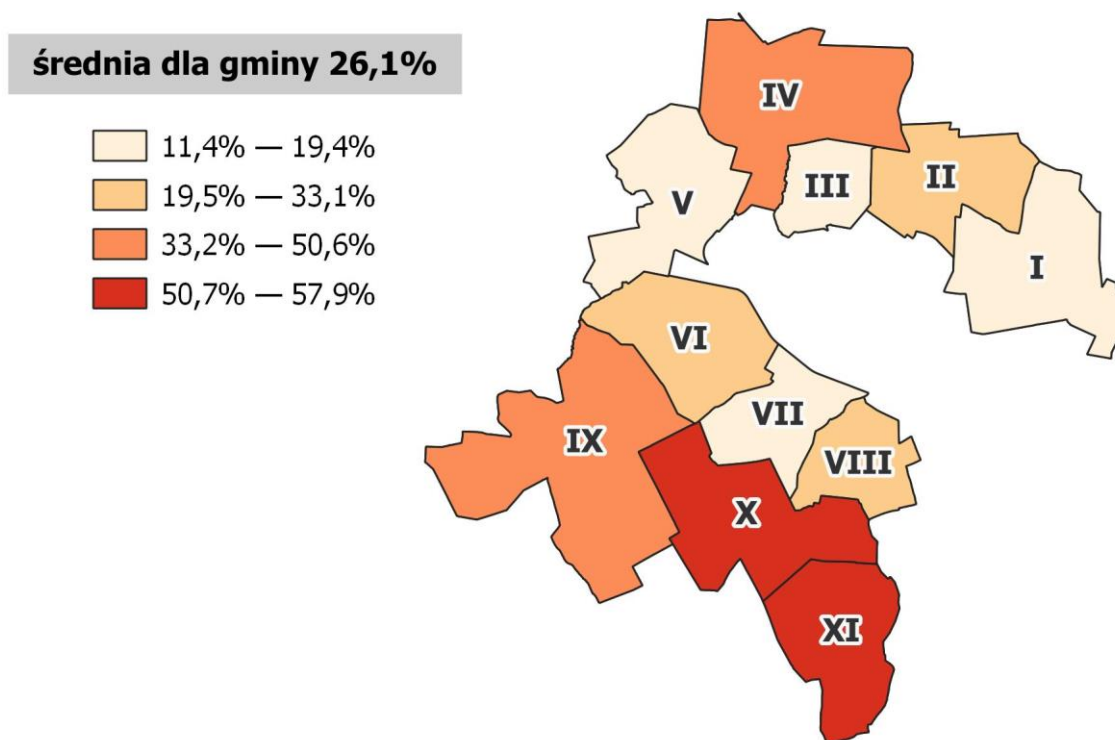
W analizowanym okresie w gminie Kutno zarejestrowano 827 nieruchomości, na których występują wyroby azbestowe. Obiekty te stanowią 26,1% spośród wszystkich budynków znajdujących się na terenie gminy. Największa liczba omawianych nieruchomości znajduje się w obszarze jednostek: Obszar IX (138), Obszar I (91) oraz Obszar XI (88). W tym ostatnim wystąpiła również sytuacja kryzysowa i najwyższa wartość wskaźnika równa 57,9%. Z kolei najbardziej korzystną dla zdrowia mieszkańców sytuację odnotowano w obszarze III, gdzie nieruchomości z azbestem stanowią 11,4% wszystkich budynków ogółem.

Tabela 19. Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem

Nazwa obszaru	Liczba budynków	Liczba nieruchomości, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe	Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem
I	470	91	19,4%
II	285	78	27,4%
III	308	35	11,4%
IV	210	80	38,1%
V	340	60	17,6%
VI	384	87	22,7%
VII	432	65	15,0%
VIII	182	41	22,5%
IX	287	138	48,1%
X	120	64	53,3%
XI	152	88	57,9%
Gmina Kutno	3 170	827	26,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 17. Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem

Źródło: opracowanie własne

Drugi wskaźnik sfery środowiskowej opisuje udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Hałas jest istotnym czynnikiem warunkującym jakość życia mieszkańców oraz wpływającym na środowisko naturalne, a zwłaszcza zwierzęta. W gminie Kutno hałas generują różnego rodzaju drogi (autostrada, drogi krajowe), a także pięć linii kolejowych.

W analizowanym okresie w gminie Kutno na 3 170 budynków mieszkalnych, przypadło 311 znajdujących się w strefie hałasu. Oznacza to, że zmienna wynosi 9,8%, a wartością niższą od wskazanej odnotowano na terenie 6 jednostek. Spośród nich są 4 obszary o zerowym zagrożeniu hałasem, a mianowicie Obszar III, Obszar VIII, Obszar IX oraz Obszar XI. Niekorzystną sytuację dla zdrowia mieszkańców zarejestrowano w Obszarze VII, gdzie liczba budynków w strefie hałasu stanowi 28,7% budynków mieszkalnych ogółem. Wpływ na ten stan ma położenie domów wzdłuż drogi krajowej nr 60 oraz linia kolejowa, które także przecina teren tej jednostki.

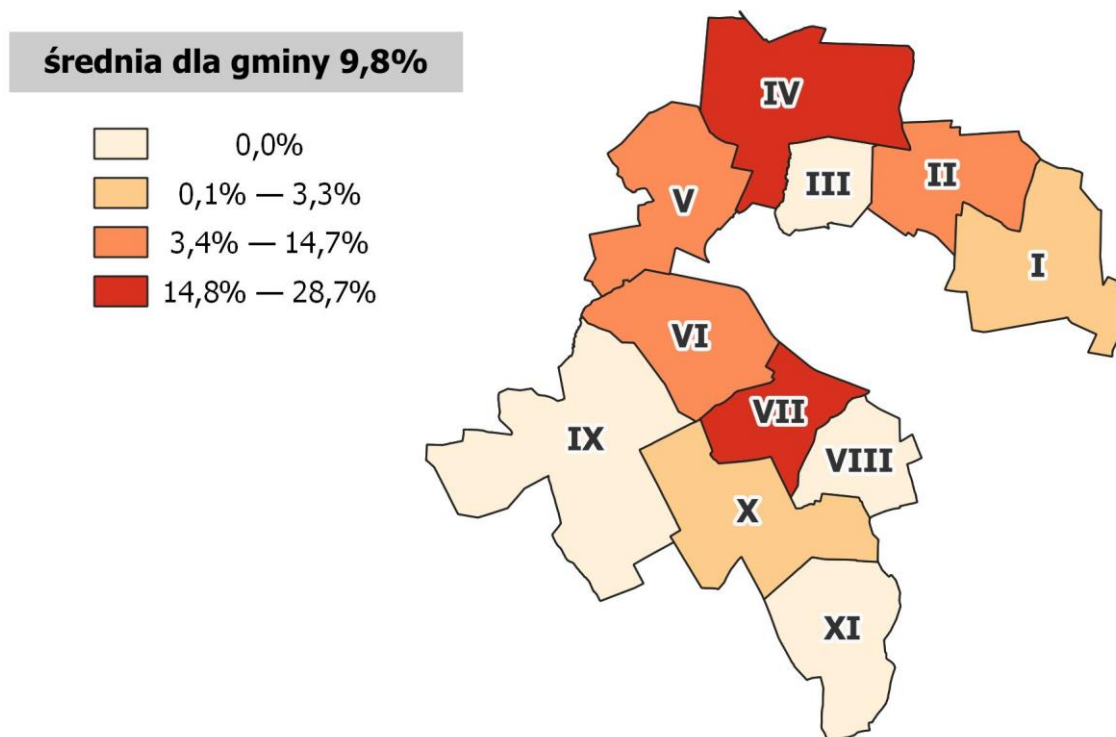
Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym [%].

Nazwa obszaru	Liczba budynków	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
I	470	6	1,3%
II	285	42	14,7%
III	308	0	0,0%
IV	210	47	22,4%

Nazwa obszaru	Liczba budynków	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
V	340	43	12,6%
VI	384	45	11,7%
VII	432	124	28,7%
VIII	182	0	0,0%
IX	287	0	0,0%
X	120	4	3,3%
XI	152	0	0,0%
Gmina Kutno	3 170	311	9,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Rysunek 18. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym [%].

Źródło: opracowanie własne

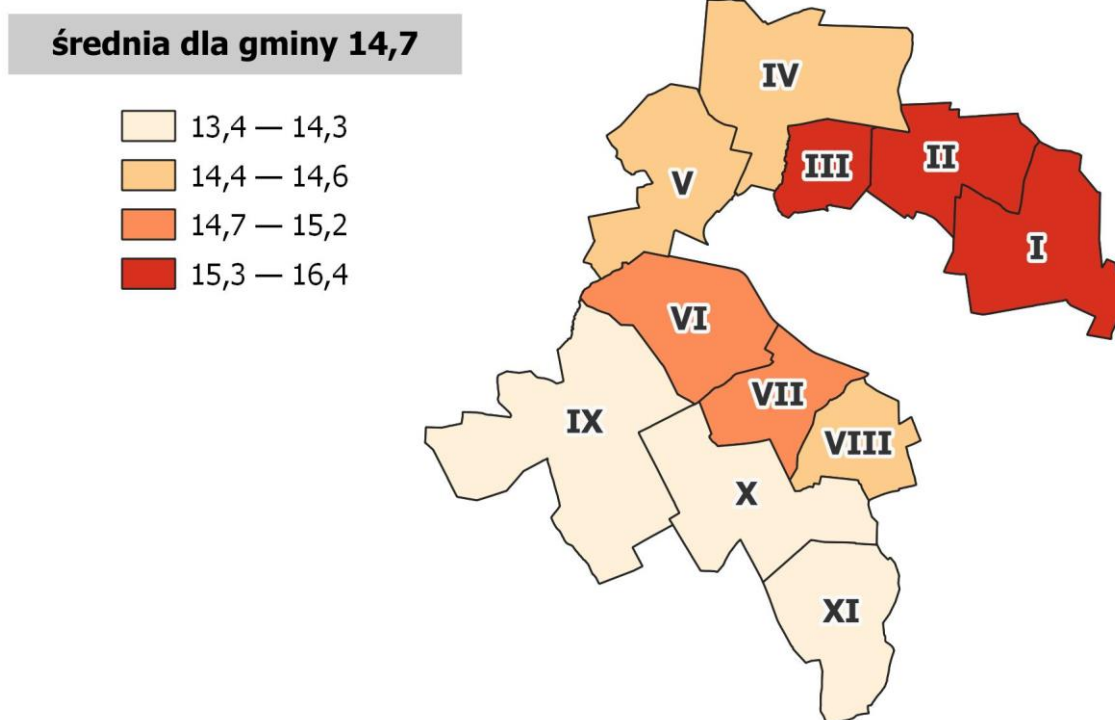
Trzecia środowiskowa zmienna analizuje jakość powietrza atmosferycznego, a dokładnie wartości pyłu zawieszonego, czyli średni roczny poziom zanieczyszczeń powietrza odnotowany na każdej z jednostek porównawczych. W analizowanym okresie w gminie Kutno wskaźnik przyjął wartość 14,7. Wyższe wyniki zarejestrowano na terenie 4 jednostek, w tym na Obszarze I, gdzie średnie roczne stężenie PM_{2.5} jest najwyższe w gminie i równe 16,4. Z kolei najbardziej korzystny dla zdrowia mieszkańców stan powietrza zaobserwowano na terenie Obszaru XI, gdzie zmienna przyjęła najniższą wartość. Z wyników analizy można zauważyć, że najwyższy poziom zanieczyszczenia powietrza występuje w jednostkach zlokalizowanych najbliżej miasta Kutno. Powodem może być wzmożony ruch pojazdów lub procesy przemysłowe.

Tabela 21. Średnie roczne stężenie PM2.5

Nazwa obszaru	Średnie roczne stężenie PM2.5[μg/m³]
I	16,4
II	16,3
III	15,5
IV	14,6
V	14,5
VI	15,0
VII	14,7
VIII	14,4
IX	14,2
X	14,2
XI	13,4
Gmina Kutno	14,7

Źródło: opracowanie na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/>

Rysunek 19. Średnie roczne stężenie PM2.5

Źródło: opracowanie własne

Czwarty i jednocześnie ostatni wskaźnik w strefie środowiskowej nawiązuje do poprzedniego i analizuje prawdopodobne źródła zanieczyszczenia powietrza. Dane do analizy pozyskano z ewidencji źródeł ciepła Urzędu Gminy Kutno. W tym przypadku należy zwrócić uwagę na pojawiającą się wartość przekraczającą 100%, która ma związek z tym, że mieszkańcy gminy posiadają więcej niż jedno źródło ciepła w gospodarstwach domowych. Oznacza to, że oprócz wskazanego w ewidencji głównego sposobu ogrzewania, zarejestrowano dodatkowe jego źródła na paliwa stałe.

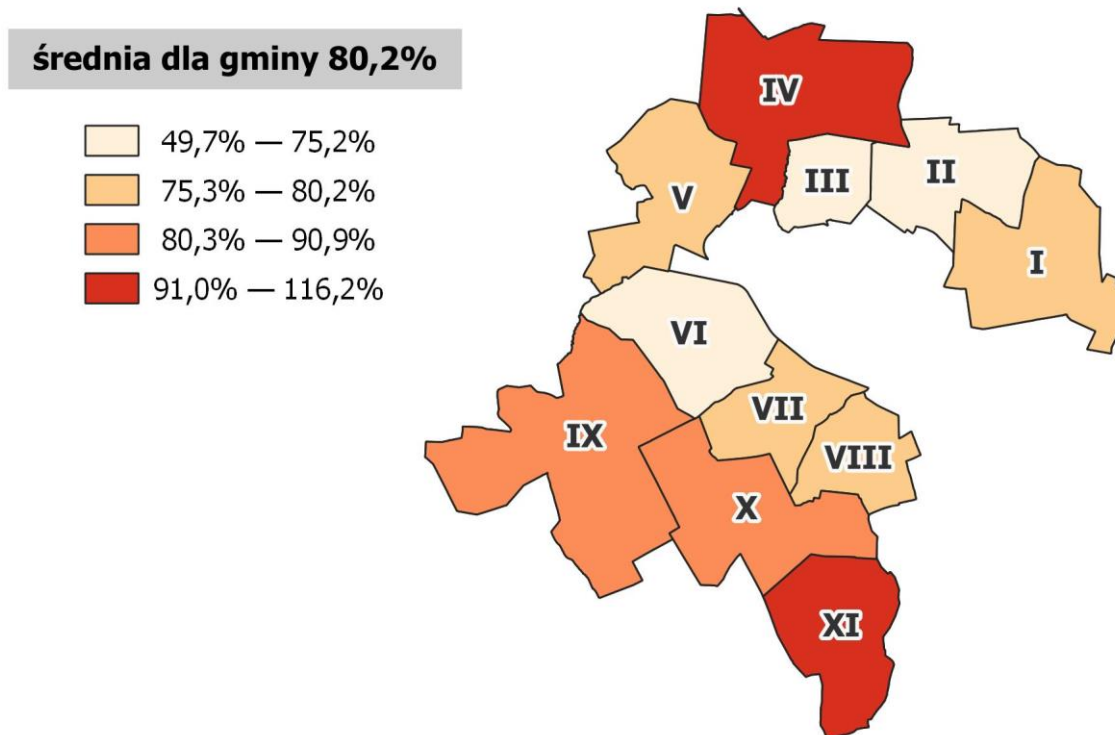
W analizowanym okresie w gminie Kutno zidentyfikowano 3 074 punktów w ewidencji źródeł ciepła, z czego 80,2% stanowią te ogrzewane kotłami na paliwo stałe (2 465). Spośród wszystkich jednostek, w 4 wystąpiły wyniki wyższe od gminy. Wśród nich Obszar IV wyróżnia się sytuacją kryzysową, ponieważ udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe wynosi 116,2% (najwyższa wartość w gminie). Z kolei najkorzystniejsza sytuacja dla zdrowia i środowiska występuje w Obszarze III, gdzie zmienna ma wartość 49,7%, a więc prawie połowa źródeł ciepła działa na paliwo stałe.

Tabela 22. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Nazwa obszaru	Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła	Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
I	426	337	79,1%
II	291	209	71,8%
III	314	156	49,7%
IV	173	201	116,2%
V	359	274	76,3%
VI	394	292	74,1%
VII	349	280	80,2%
VIII	187	150	80,2%
IX	307	279	90,9%
X	121	110	90,9%
XI	153	177	115,7%
Gmina Kutno	3 074	2 465	80,2%

Źródło: opracowanie na podstawie Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 20. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W ramach czwartej sfery analizie poddano czynniki obniżające komfort życia lokalnej społeczności takie jak ograniczenia przestrzenne oraz ograniczenia dostępności. Co znaczy, że zbadanie wskaźników ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej pozwala na identyfikację deficytów w przestrzeni publicznej oraz barier w zagospodarowaniu gminy i jej obszarów porównawczych.

Pierwszy wskaźnik z tej sfery bada dostępność punktów usług publicznych takich jak instytucje kultury, biblioteki, świetlice oraz usług administracyjnych i zdrowotnych na terenie gminy. Analizowana zmienna prezentuje stosunek liczby instytucji pełniących usługi publiczne do liczby mieszkańców. Dostępność do usług publicznych jest istotnym elementem zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańcom gminy.

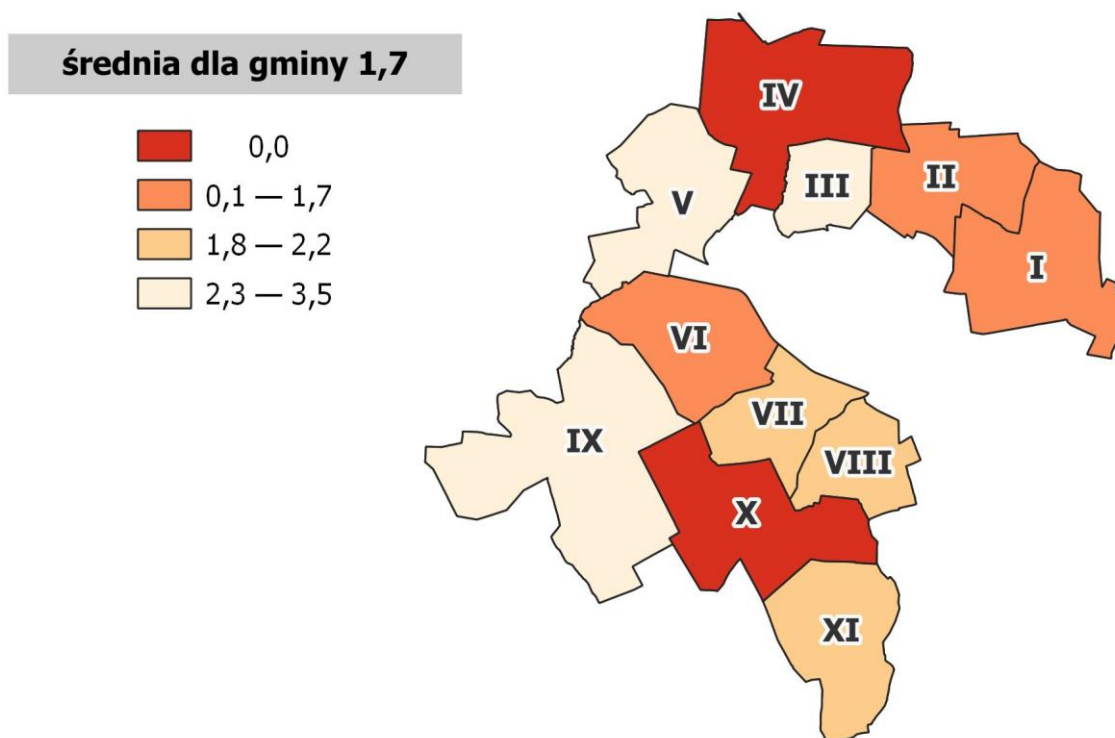
W analizowanym okresie w gminie Kutno dostępnych było 15 punktów usług publicznych, a to oznacza, że na 1000 mieszkańców przypadało tylko 1,7 takich miejsc. Największa liczba usług w stosunku do liczby mieszkańców charakteryzuje Obszar IX, gdzie zmienna osiągnęła wartość 3,5. Natomiast niekorzystna sytuacja kryzysowa ze wskaźnikiem na poziomie zerowym charakteryzuje dwie jednostki: Obszar IV oraz Obszar X. Zamieszkujący je mieszkańcy w celu zapewnienia sobie usług publicznych muszą zapewne dojeżdżać do innych jednostek gminy lub do Miasta Kutno, które stanowi główny ośrodek usługowy Gminy Kutno oraz jest siedzibą administracji powiatu kutnowskiego.

Tabela 23. Dostępność punktów usług publicznych.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Punkty usług publicznych	Dostępność punktów usług publicznych
I	1 162	2	1,7
II	669	1	1,5
III	835	2	2,4
IV	680	0	0,0
V	878	2	2,3
VI	991	1	1,0
VII	1 011	2	2,0
VIII	489	1	2,0
IX	853	3	3,5
X	562	0	0,0
XI	551	1	1,8
Gmina Kutno	8 681	15	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 21. Dostępność punktów usług publicznych

Źródło: opracowanie własne

Drugi z kolei wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej bada dostępność do terenów rekreacyjnych. Jest to istotna zmienna z punktu widzenia jakości i komfortu życia mieszkańców, jak również z uwagi na identyfikowany potencjał turystyczny. Obecność terenów rekreacyjnych w bliskiej okolicy miejsca zamieszkania podnosi atrakcyjność osiedleńczą obszaru. W celu analizy badaniu poddano liczbę występujących w gminie placów zabaw, siłowni terenowych oraz miejsc wyposażonych w małą architekturę.

W analizowanym okresie w gminie Kutno dostępnych było 44 miejsc rekreacji, co w stosunku do powierzchni gminy daje wskaźnik na poziomie 0,4. Jest to stosunkowo niski wynik, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że jeszcze niższe wartości odnotowano w pięciu jednostkach gminy. Najniższy zaś znajduje się na Obszarze IV i jest równy zeru. Natomiast najbardziej korzystną sytuację zarejestrowano na terenie Obszaru VII, gdzie zmienna wyniosła 1,2.

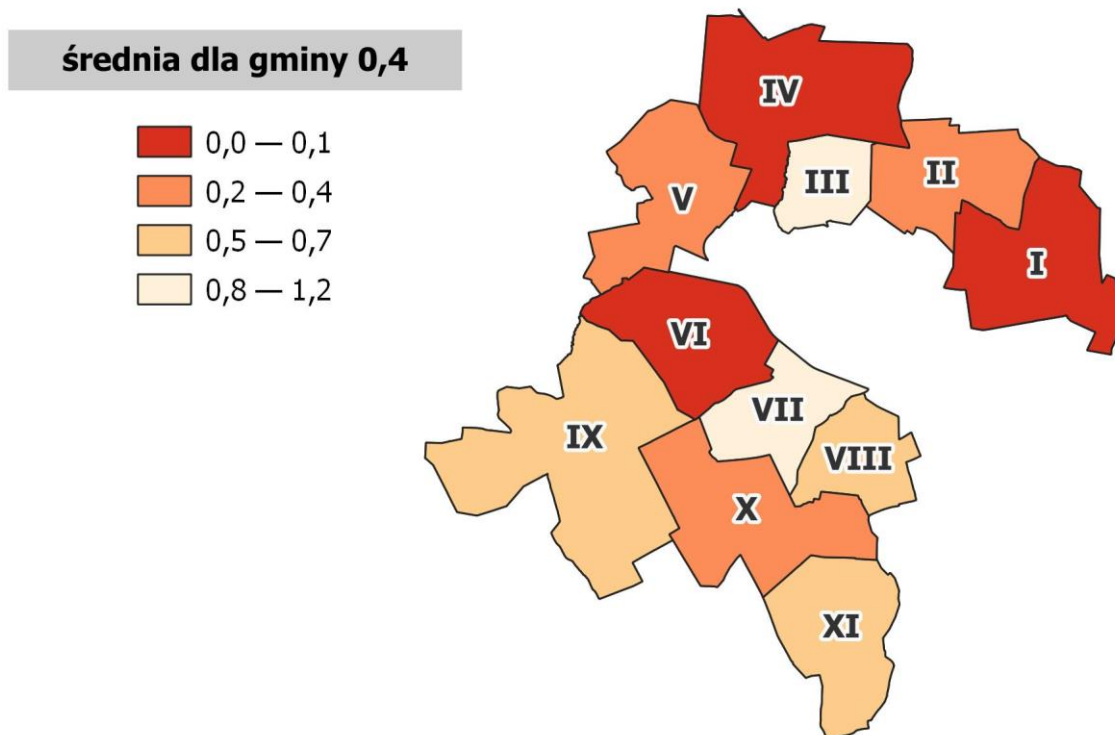
Tabela 24. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	Liczba terenów rekreacyjnych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
I	12,76	1	0,1
II	9,21	4	0,4
III	4,70	5	1,1
IV	15,53	0	0,0
V	10,74	2	0,2

VI	10,65	1	0,1
VII	6,95	8	1,2
VIII	6,14	4	0,7
IX	22,17	12	0,5
X	13,21	2	0,2
XI	10,26	5	0,5
Gmina Kutno	122,31	44	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 22. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne

Następnie, po zbadaniu dostępności do usług oraz dostępności do rekreacji, analizie poddano dostępność do obsługi komunikacyjnej. W tym celu wykorzystano wskaźnik przedstawiający rozmieszczenie przystanków komunikacji zbiorowej na terenie wyróżnionych obszarów, a dokładnie ich procentowy udział w liczbie ogółem. Zmienna ta jest istotniejsza od poprzednich, ponieważ wielu mieszkańców gminy Kutno uzależnia swoje codzienne przemieszczanie się od transportu zbiorowego, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół, osób nieposiadających własnych samochodów oraz osób starszych. W związku z tym, niska dostępność do infrastruktury transportowej oraz słabe skomunikowanie, mogą wpłynąć negatywnie na jakość życia oraz być powodem wykluczenia transportowego mieszkańców.

W gminie Kutno za komunikację zbiorową odpowiada przewoźnik Gminny Bus Sp. z o. o., który organizuje ruch transportu na pięciu różnych trasach. W analizowanym okresie w gminie zlokalizowanych było 78 przystanków komunikacji zbiorowej. Oznacza to, że na każdy z 11 obszarów

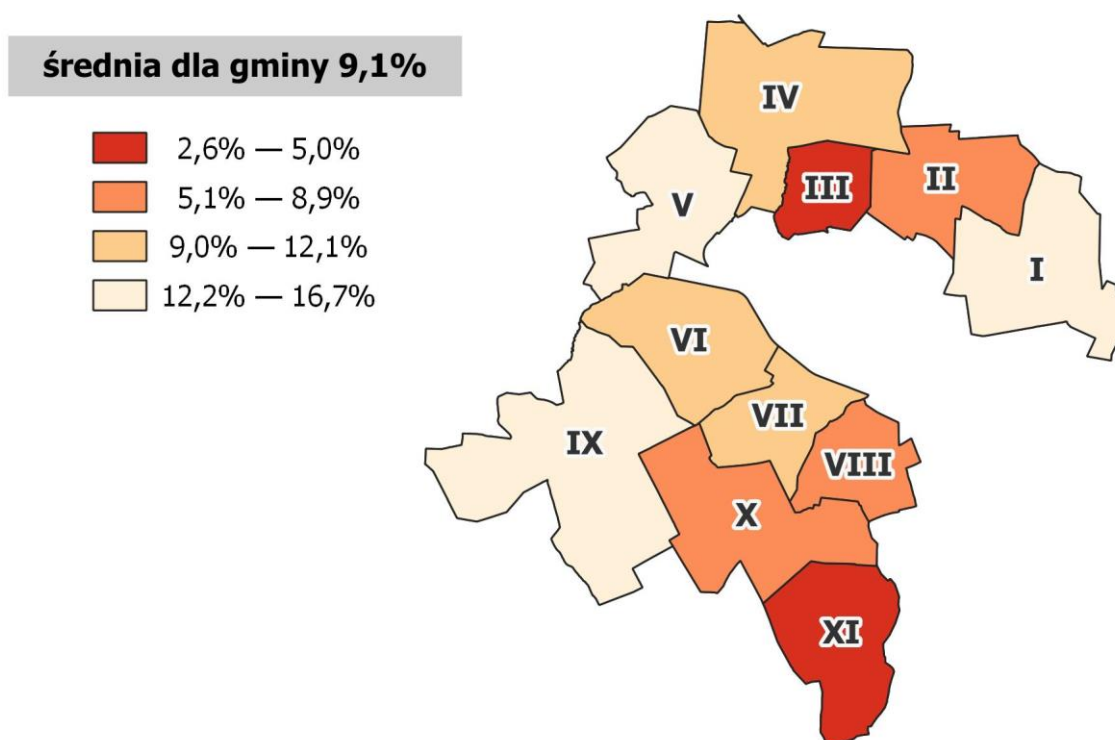
przypada średnio po 7,1 przystanku, a więc zmienna przyjęła wartość 9,1% dla gminy. Mniejszą dostępność komunikacyjną odnotowano na terenie 6 jednostek, z czego wartość kryzysowa w wysokości 2,6% charakteryzuje Obszar XI. Korzystnie dla gminy Kutno wypada fakt, że na terenach wszystkich jednostek porównawczych znajduje się przynajmniej jeden przystanek. Natomiast najwięcej postojów komunikacji zbiorowej zlokalizowanych jest w Obszarze I, gdzie stanowią one 16,7% wszystkich w gminie.

Tabela 25. Dostępność komunikacyjna

Nazwa obszaru	Liczba przystanków komunikacji publicznej	Dostępność komunikacyjna
I	13	16,7%
II	5	6,4%
III	2	2,6%
IV	8	10,3%
V	10	12,8%
VI	7	9,0%
VII	9	11,5%
VIII	4	5,1%
IX	12	15,4%
X	6	7,7%
XI	2	2,6%
Gmina Kutno	78 (7,1 ⁷)	9,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)

Rysunek 23. Dostępność komunikacyjna

⁷ Średnia liczba przystanków na terenie gminy – od tej liczby obliczono wskaźnik dla całej gminy.

Źródło: opracowanie własne

Ostatni wskaźnik w ramach sfery przestrzennej poddaje analizie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. Powierzchnia ta składa się na obszary niezabudowane, takie jak łąki, pola uprawne, zakrzewienia, itp. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej pełni ważną rolę zarówno w kwestii stanu środowiska naturalnego, jak i jakości życia mieszkańców, atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym i rekreacyjnym.

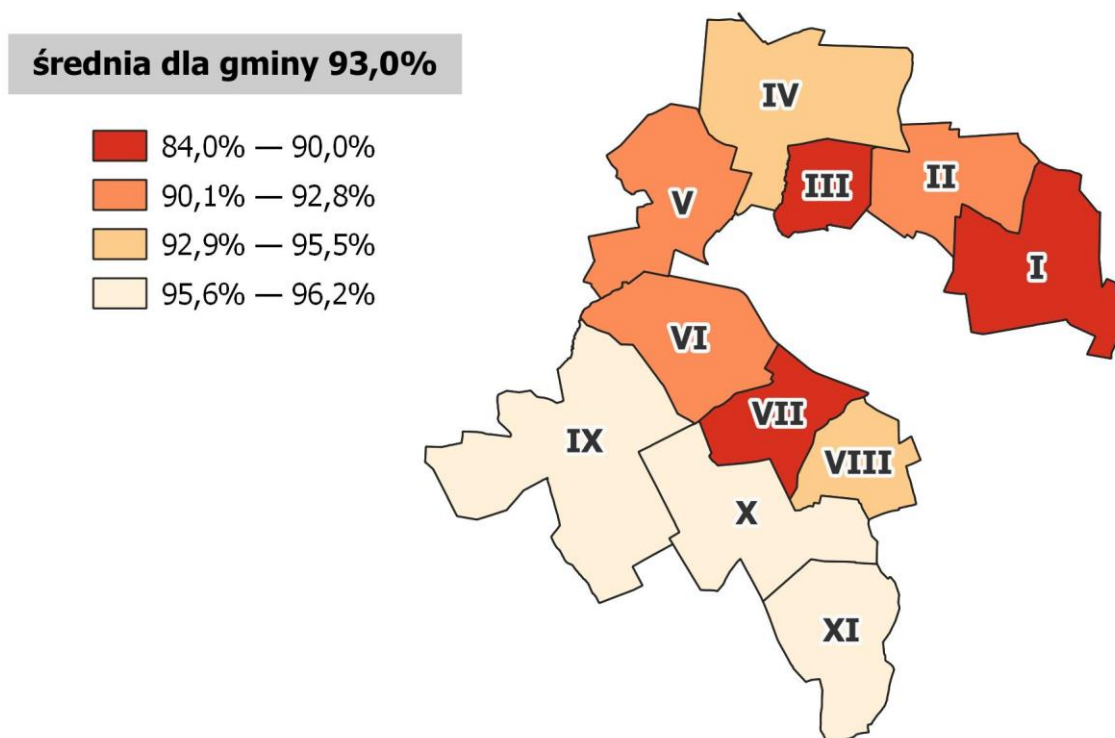
W analizowanym okresie obszar gminy Kutno składał się w 93,0% z powierzchni biologicznie czynnych. Sytuacja gminy pod tym względem przedstawia się korzystnie, zwłaszcza, że różnica pomiędzy najniższym wynikiem zmiennej a najwyższym wynosi tylko 12,2 punktów procentowych. Spośród 6 jednostek o wartości mniejszej od gminy, najmniej korzystnie wypada Obszar VII, gdzie powierzchnia biologicznie czynna zajmuje 84,0%. Natomiast największy udział badanych powierzchni zaobserwowano na terenie jednostek: Obszar IX oraz Obszar X i jest on równy 96,2%.

Tabela 26. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Nazwa obszaru	Powierzchnia [m ²]	Powierzchnia biologicznie czynna [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
I	12 763 266	11 472 330	89,9%
II	9 214 218	8 439 766	91,6%
III	4 696 046	3 993 272	85,0%
IV	15 525 123	14 815 687	95,4%
V	10 741 237	9 968 317	92,8%
VI	10 645 400	9 605 539	90,2%
VII	6 951 512	5 842 672	84,0%
VIII	6 135 714	5 703 625	93,0%
IX	22 168 866	21 328 504	96,2%
X	13 214 082	12 707 608	96,2%
XI	10 256 368	9 813 165	95,7%
Gmina Kutno	122 311 832	113 690 485	93,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 24. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne

Sfera techniczna

Ostatnia sfera zmiennych poddana analizie obrazuje stan kondycji obszaru gminy, ocenę aktualnego zagospodarowania oraz stanu technicznego budynków i obiektów, które wpływają na wizerunek poszczególnych jednostek. W tej sferze zbadano wskaźniki techniczne takie jak: liczba zabytków i pomników przyrody, czy stan techniczny obiektów użyteczności publicznej (pod kątem ich potrzeb w zakresie termomodernizacji i dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami).

Jako pierwsze poddano analizie zagęszczenie obiektów poddanych ochronie w gminie, którymi są zabytki oraz pomniki przyrody. Obecność obiektów wpisanych do rejestru zabytków jest istotnym elementem oceny sfery technicznej gminy, a ich występowanie w dużej liczbie związane jest z koniecznością ponoszenia sporych nakładów finansowych przeznaczonych na ich utrzymanie i konserwację. Również obecność pomników przyrody stanowi o sytuacji kryzysowej, gdyż wymagają one szczególnej troski i zabezpieczenia nakładów finansowych na ich pielęgnację, leczenie, czy montaż podpór podtrzymujących np. gałęzie. Ponadto są one pewną barierą dla dalszego rozwoju przestrzennego ze względu na konieczność zachowania ich w niezmienionym stanie.

W analizowanym okresie na obszarze gminy Kutno zarejestrowanych było 51 zabytków oraz 8 pomników przyrody, co w sumie stanowi 59 obiektów chronionych. Oznacza to, że zagęszczenie ich liczby na km² gminy jest równe 0,5 i stanowi wartość zmiennej dla gminy. Sytuacja kryzysowa charakteryzuje jednostki z wyższym wynikiem, a więc dotyczy 4 obszarów. Spośród nich największą liczbę zabytków i pomników przyrody (13 sztuk) odnotowano na terenie Obszaru XI, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 1,3. Natomiast najkorzystniejsza sytuacja dotyczy 4 jednostek z wynikiem zerowym, na których nie ma żadnych obiektów chronionych i są to: Obszar II, Obszar III, Obszar V oraz Obszar VI.

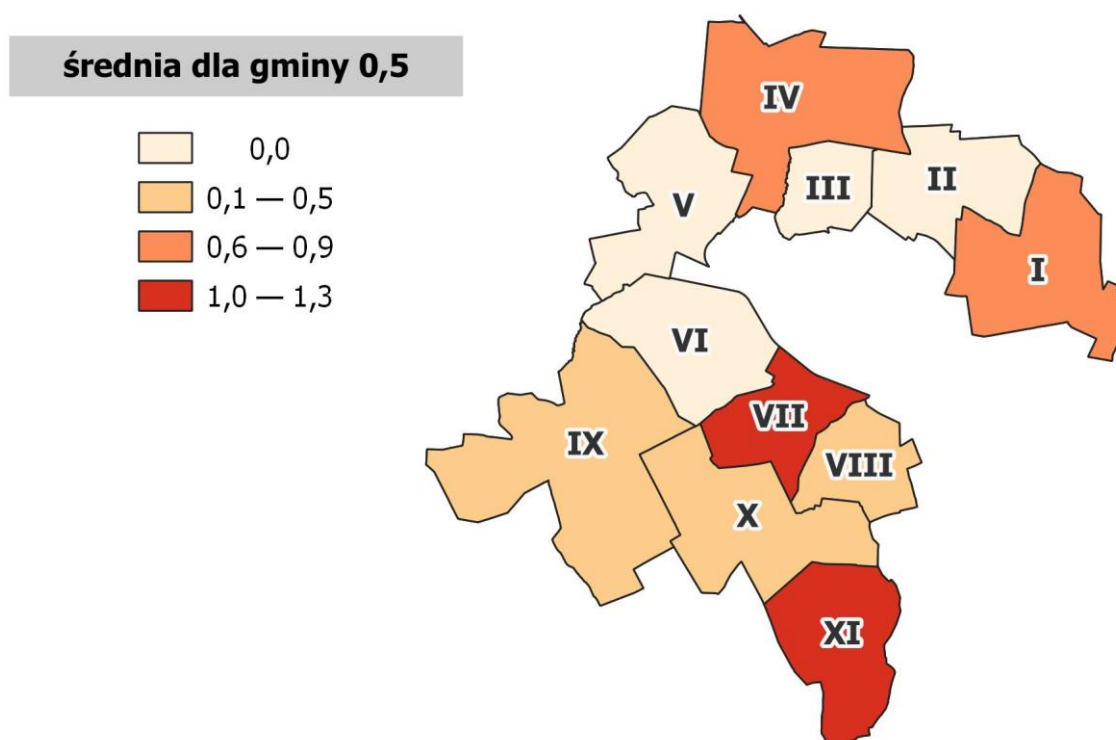
Tabela 27. Liczba zabytków i pomników przyrody na km²

Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	Liczba zabytków i pomników przyrody	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²
I	12,76	10	0,8
II	9,21	0	0,0
III	4,70	0	0,0
IV	15,53	11	0,7
V	10,74	0	0,0
VI	10,65	0	0,0
VII	6,95	7	1,0
VIII	6,14	2	0,3

Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	Liczba zabytków i pomników przyrody	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²
IX	22,17	12	0,5
X	13,21	4	0,3
XI	10,26	13	1,3
Gmina Kutno	122,31	59	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 25. Liczba zabytków i pomników przyrody na km²

Źródło: opracowanie własne

W ramach opisywanej sfery oraz w celu oceny rozwiązań technicznych zastosowanych w gminie Kutno, istotne jest zidentyfikowanie liczby obiektów użyteczności publicznej, które wymagają podjęcia działań z zakresu termomodernizacji, jak również obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami. Budynkiem użyteczności publicznej jest min. budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej itp.

W analizowanym okresie na terenie gminy Kutno zarejestrowano 43 obiekty użyteczności publicznej, spośród których tylko 2 wymagały termomodernizacji — a więc zmienna wyniosła 4,7%. Ponieważ wspomniane dwa obiekty znajdują się w dwóch różnych obszarach, pozostałe jednostki gminy mają wskaźnik na poziomie 0,0%. Należy jedynie zwrócić uwagę, że na terenie Obszaru IV nie ma zlokalizowanego żadnego obiektu użyteczności publicznej, dlatego został oznaczony kolorem szarym na

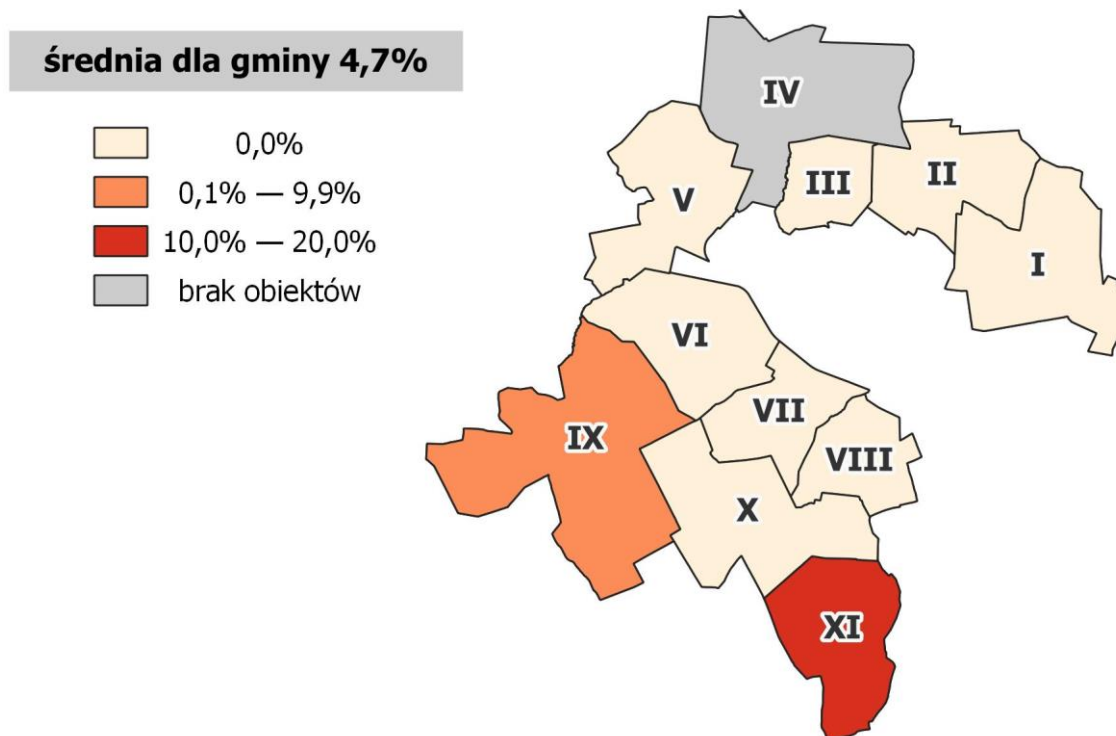
rysunku. Spośród dwóch jednostek, na których terenie znajdują się wymagające termomodernizacji budynki, najwyższą wartość zmiennej zarejestrowano w Obszarze XI i stanowi ona 20,0%. Można jednak założyć, że sytuacja kryzysowa wystąpiła także w Obszarze IX (8,3%).

Tabela 28. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Nazwa obszaru	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji
I	2	0	0,0%
II	4	0	0,0%
III	4	0	0,0%
IV	0	0	—
V	3	0	0,0%
VI	2	0	0,0%
VII	7	0	0,0%
VIII	3	0	0,0%
IX	12	1	8,3%
X	1	0	0,0%
XI	5	1	20,0%
Gmina Kutno	43	2	4,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 26. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Źródło: opracowanie własne

Obiekty użyteczności publicznej powinny być dostępne dla wszystkich mieszkańców, również tych ze szczególnymi potrzebami, dlatego ważne jest zapewnienie wszelkich udogodnień czy rozwiązań architektonicznych umożliwiających swobodne poruszanie się po budynkach w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego osób starszych i/lub schorowanych, czy osób z niepełnosprawnościami.

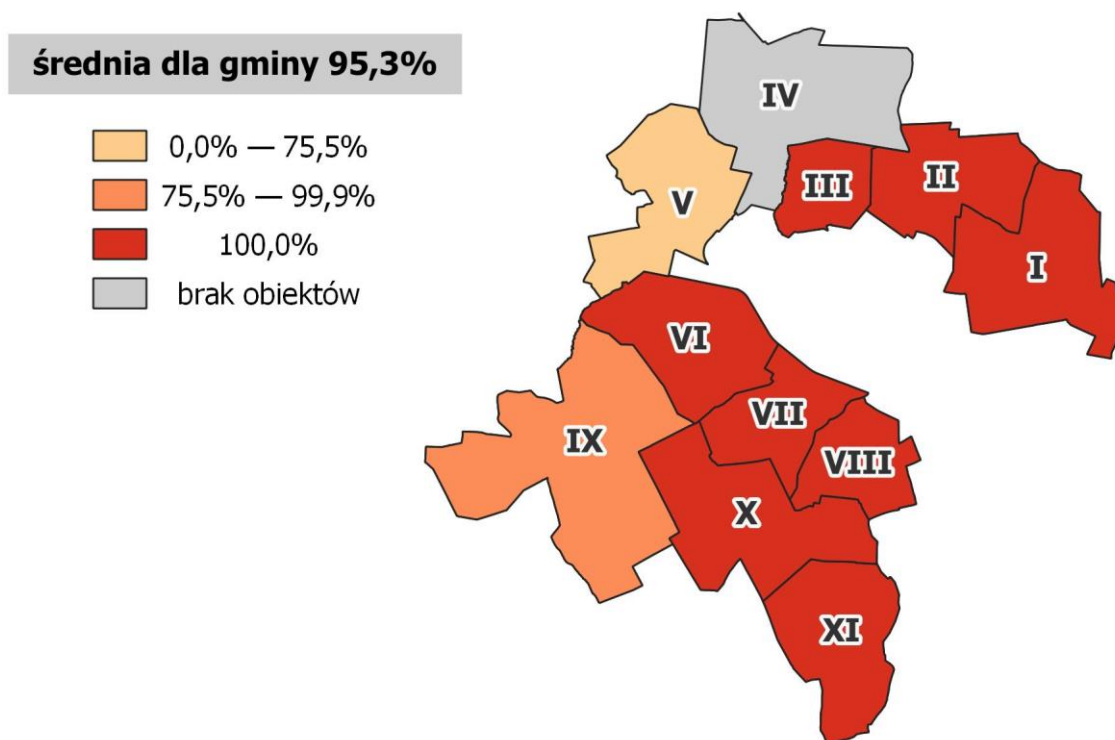
W analizowanym okresie na terenie gminy Kutno zarejestrowano 41 obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami, co w odniesieniu do wszystkich 43 budynków w gminie przekłada się na wynik zmiennej równy 95,3%. Badany wskaźnik przedstawia się niekorzystnie, gdyż aż w 8 jednostkach gminy odnotowano sytuację kryzysową (wartość wskaźnika 100,0%). Wśród nich znajdują się: Obszary I –III, Obszary VI-VIII oraz Obszary X i XI. Względnie korzystniejsze wyniki uzyskały Obszar IX (91,7%) oraz Obszar V (66,7%).

Tabela 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Nazwa obszaru	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
I	2	2	100,0%
II	4	4	100,0%
III	4	4	100,0%
IV	0	0	—
V	3	2	66,7%
VI	2	2	100,0%
VII	7	7	100,0%
VIII	3	3	100,0%
IX	12	11	91,7%
X	1	1	100,0%
XI	5	5	100,0%
Gmina	43	41	95,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutnie

Rysunek 27. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne

4. Podsumowanie analizy

Przeprowadzona analiza czynników problemowych miała na celu identyfikację obszaru zdegradowanego, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Metodyka wyznaczenia (delimitacji) obszaru zdegradowanego obejmowała następujące etapy:

- I. Podział obszaru gminy na jednostki porównawcze (część miejską i sołectwa);
- II. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji;
- III. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku zweryfikowano sytuację obszarów problemowych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych ze źródeł), normalizacja (standaryzacja) danych zastanych;
- IV. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym;
- V. Weryfikacja sytuacji problemowej w gminie, wyodrębnienie obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich mieszkańców gminy).

Wynik analizy sfery społecznej, która w decydujący sposób wpływa na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych, zobrazowany został wskaźnikiem syntetycznym. Wysoki wynik tego wskaźnika, który przekracza średnią wartość dla całej gminy, wskazuje na najwyższe natężenie negatywnych zjawisk społecznych.

Poszczególne etapy wyznaczania wskaźnika syntetycznego:

- Normalizacja poszczególnych zjawisk kryzysowych – czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe;
- Określenie charakteru wskaźnika (czy dany wskaźnik jest stymulantą czy destymulantą) oraz przekształcenie wartości wskaźników cząstkowych;
- Wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego będącego sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych.

Poniżej zaprezentowano zbiorczo wartości analizowanych wskaźników w sferze społecznej oraz ich wartości zestandaryzowane, na podstawie których obliczono wartość syntetycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych jednostek.

Tabela 30. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Nazwa obszaru	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców
I	0,9	31,0	57,9	54,2	8,6	12,0	154,0	12,0	10,3	8,6	4,3	0,9	12,9
II	-1,5	29,9	62,0	35,9	5,8	1,5	0,0	0,0	23,9	13,5	7,5	6,0	3,0
III	-2,4	24,0	60,9	41,9	6,7	10,8	126,9	57,5	0,0	3,6	2,4	52,7	25,1
IV	-1,5	22,1	56,3	42,6	6,7	2,9	16,2	0,0	13,2	2,9	0,0	8,8	42,6
V	-6,8	20,5	58,2	44,4	7,0	10,3	215,3	47,8	2,3	8,0	2,3	6,8	63,8
VI	-8,1	30,3	73,3	55,5	9,6	9,1	157,4	60,5	2,0	6,1	2,0	21,2	13,1
VII	-5,9	34,6	65,7	30,7	5,1	7,9	81,1	33,6	6,9	4,9	5,9	145,4	28,7
VIII	4,1	22,5	59,3	32,7	5,2	10,2	188,1	16,4	16,4	4,1	6,1	79,8	22,5
IX	-5,9	9,4	73,7	55,1	9,6	23,4	184,1	29,3	9,4	5,9	5,9	57,4	62,1
X	-8,9	39,1	71,9	32,0	5,5	17,8	94,3	80,1	8,9	3,6	1,8	85,4	58,7
XI	1,8	32,7	71,1	32,7	5,6	14,5	141,6	43,6	7,3	32,7	1,8	125,2	94,4
Gmina	-3,5	26,8	0,6	43,2	0,1	10,9	127,1	34,6	8,4	7,9	3,7	50,0	36,2

Źródło: opracowanie własne

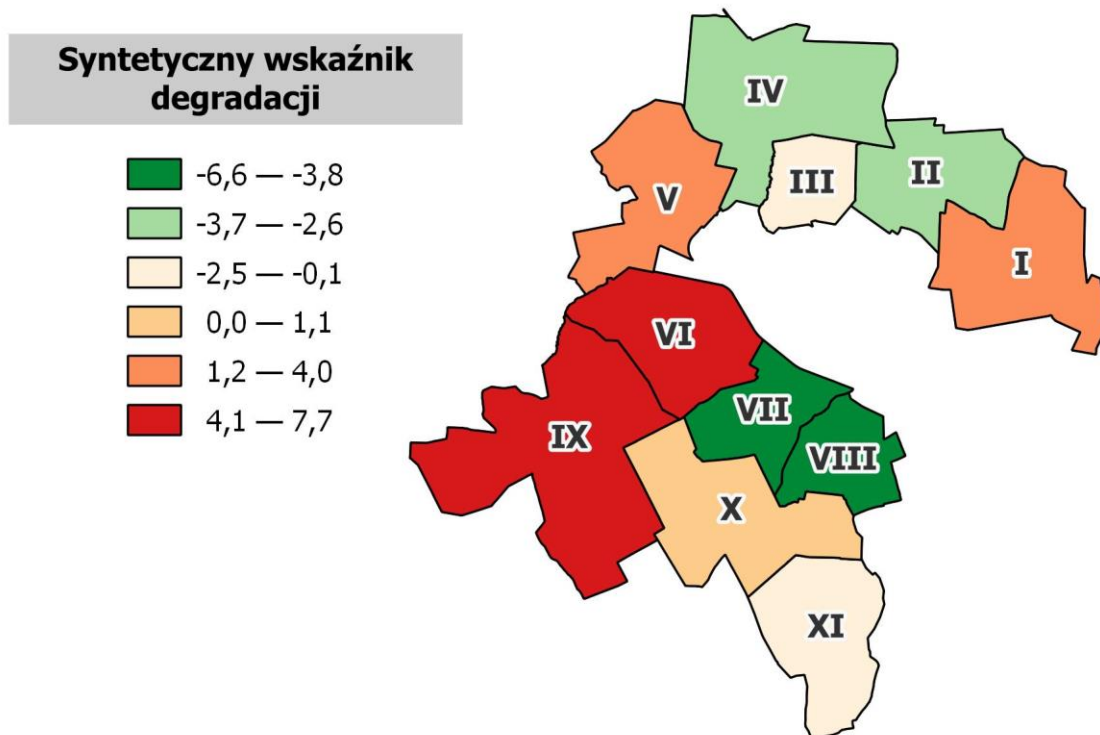
Tabela 31. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Nazwa obszaru	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY DEGRADACJI
I	-0,92	-0,49	-0,99	1,30	1,01	0,18	0,44	-0,87	0,17	0,01	-0,28	1,04	0,93	1,5
II	-0,38	-0,36	-0,38	-0,59	-0,62	-1,53	-1,78	-1,33	2,14	0,58	-1,60	0,94	1,28	-3,6
III	-0,17	0,36	-0,54	0,03	-0,06	-0,03	0,05	0,88	-1,32	-0,58	0,52	0,02	0,49	-0,4
IV	-0,38	0,59	-1,22	0,11	-0,11	-1,29	-1,55	-1,33	0,59	-0,65	1,51	0,89	-0,14	-3,0
V	0,87	0,78	-0,94	0,29	0,10	-0,11	1,32	0,51	-0,99	-0,06	0,57	0,93	-0,89	2,4
VI	1,15	-0,41	1,28	1,43	1,64	-0,30	0,49	1,00	-1,03	-0,29	0,67	0,64	0,92	7,2
VII	0,66	-0,94	0,17	-1,13	-1,05	-0,49	-0,61	-0,04	-0,32	-0,42	-0,96	-1,82	0,36	-6,6
VIII	-1,67	0,54	-0,78	-0,91	-0,97	-0,12	0,93	-0,70	1,04	-0,52	-1,04	-0,52	0,58	-4,1
IX	0,64	2,13	1,35	1,39	1,62	2,02	0,87	-0,20	0,03	-0,31	-0,93	-0,08	-0,83	7,7
X	1,35	-1,49	1,08	-0,99	-0,80	1,10	-0,42	1,74	-0,04	-0,58	0,77	-0,63	-0,71	0,4
XI	-1,14	-0,70	0,97	-0,92	-0,75	0,58	0,26	0,34	-0,27	2,82	0,76	-1,42	-1,98	-1,5

Źródło: opracowanie własne

Poniższy rysunek prezentuje syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. Jak już wspomniano w tym rozdziale, w pierwszej kolejności obliczono średnie, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe).

Rysunek 28. Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowym kryterium podczas wyznaczania obszaru zdegradowanego były wyniki zmiennych w pozostałych sferach, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analizowane wskaźniki zestawiono łącznie i wyprowadzono indeks degradacji obszaru⁸. Poniżej przedstawiono zmienne związane z każdą z tych sfer.

⁸ Liczba problemów występujących w sferach pozaspołecznych przypadająca na liczbę wszystkich zmiennych.

Tabela 32. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 1

Nazwa obszaru	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo-zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem	Udział budynków mieszkalnych z znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotelami na paliwo stałe	Dostępność punktów usług publicznych
Obszar I	63,7	11,2	19,4%	1,3%	16,4	79,1%	1,7
Obszar II	101,6	-4,5	27,4%	15,4%	16,3	71,8%	1,5
Obszar III	64,7	1,2	11,4%	0,0%	15,5	49,7%	2,4
Obszar IV	41,2	0,0	38,1%	21,8%	14,6	116,2%	0,0
Obszar V	42,1	-6,8	17,6%	12,6%	14,5	76,3%	2,3
Obszar VI	58,5	3,0	22,7%	11,7%	15,0	74,1%	1,0
Obszar VII	79,1	-2,0	15,0%	28,9%	14,7	80,2%	2,0
Obszar VIII	51,1	2,0	22,5%	0,0%	14,4	80,2%	2,0
Obszar IX	28,1	0,0	48,1%	0,0%	14,2	90,9%	3,5
Obszar X	24,9	0,0	53,3%	3,5%	14,2	90,9%	0,0
Obszar XI	32,7	1,8	57,9%	0,0%	13,4	115,7%	1,8
Gmina Kutno	55,3	0,9	26,1%	10,0%	14,7	80,2%	1,7

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 2

Nazwa obszaru	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba problemów występujących w sferach pozaspołecznych
Obszar I	0,1	16,7%	89,9%	0,8	0,0%	100,0%	7/13
Obszar II	0,4	6,4%	91,6%	0,0	0,0%	100,0%	7/13
Obszar III	1,1	2,6%	85,0%	0,0	0,0%	100,0%	5/13
Obszar IV	0,0	10,3%	95,4%	0,7	—	—	7/13
Obszar V	0,2	12,8%	92,8%	0,0	0,0%	66,7%	6/13
Obszar VI	0,1	9,0%	90,2%	0,0	0,0%	100,0%	8/13
Obszar VII	1,2	11,5%	84,0%	1,0	0,0%	100,0%	7/13
Obszar VIII	0,7	5,1%	93,0%	0,3	0,0%	100,0%	5/13
Obszar IX	0,5	15,4%	96,2%	0,5	8,3%	91,7%	5/13
Obszar X	0,2	7,7%	96,2%	0,3	0,0%	100,0%	7/13
Obszar XI	0,5	2,6%	95,7%	1,3	20,0%	100,0%	6/13
Gmina Kutno	0,4	9,1%	93,0%	0,5	4,7%	95,3%	/

Źródło: opracowanie własne

5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Ponadto rewitalizacja zakłada wykorzystanie potencjałów oraz uwarunkowań, którymi charakteryzuje się dana jednostka. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych przedsięwzięć na rzecz lokalnej społeczności, środowiska, przestrzeni oraz gospodarki.

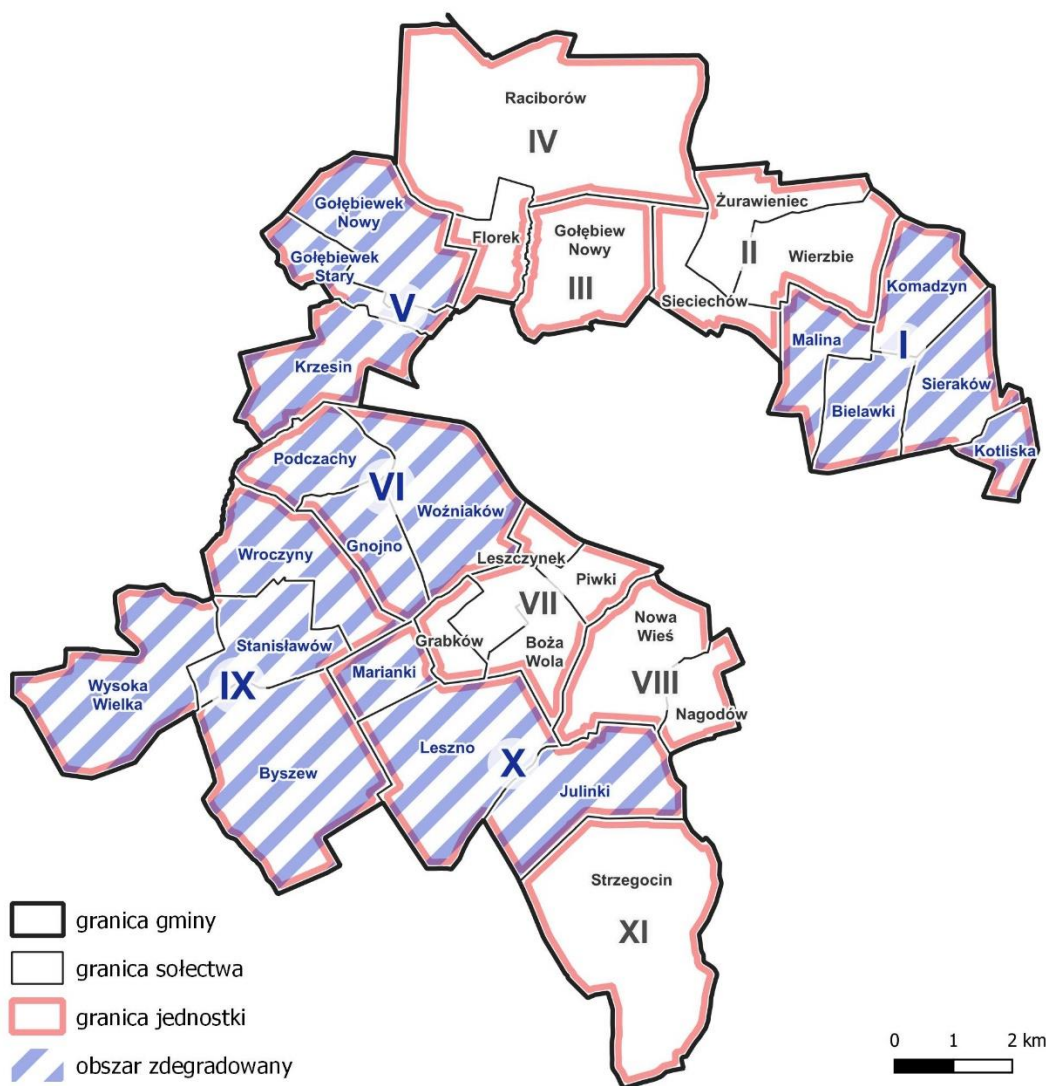
Zgodnie z art. 9. ust. 1. ustawy o rewitalizacji⁹: „Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

⁹ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688).

W gminie Kutno — z powodu natężenia negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, a także występującej niekorzystnej sytuacji w pozostałych czterech sferach — wskazano jako obszar zdegradowany 5 jednostek: **Obszar I** (Bielawki, Komadzyn, Kotliska, Sieraków), **Obszar V** (Gołębiewek Nowy, Gołębiewek Stary, Krzesin), **Obszar VI** (Gnojno, Podczachy, Woźniaków), **Obszar IX** (Byszew, Stanisławów, Wroczyń, Wysoka Wielka) oraz **Obszar X** (Julinki, Leszno, Marianki).

Rysunek 29. Obszar zdegradowany Gminy Kutno

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawiony na powyższej grafice obszar zdegradowany zajmuje łącznie powierzchnię 6 953 ha (56,8% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 4 446 osoby (51,2% mieszkańców gminy).

Ostatnim etapem diagnozy delimitacyjnej jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który zgodnie z poniższymi zapisami ustawy o rewitalizacji charakteryzuje się poprzez:

- „Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne

znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji” .

— „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic” .

Na wyznaczenie obszaru rewitalizacji w obecnym kształcie wpłynęła znacząca koncentracja negatywnych zjawisk oraz kluczowe znaczenie tego terenu dla rozwoju lokalnego. Ponadto, istotna była ocena potencjału działań rewitalizacyjnych oraz obecny stan zagospodarowania terenu, który może wpływać na realizację przyszłych przedsięwzięć. W gminie Kutno obszar rewitalizacji wyznaczono w 4 miejscowościach: Bielawki (Obszar I), Gołębiewek Nowy (Obszar V) oraz Podczachy i Woźniaków (Obszar VI).

Na tych terenach zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów społecznych (syntetyczny wskaźnik degradacji przyjął najmniej korzystną, czyli najwyższą wartość), a równocześnie odnotowano wysoką skalę negatywnych zjawisk o charakterze pozaspółecznym.

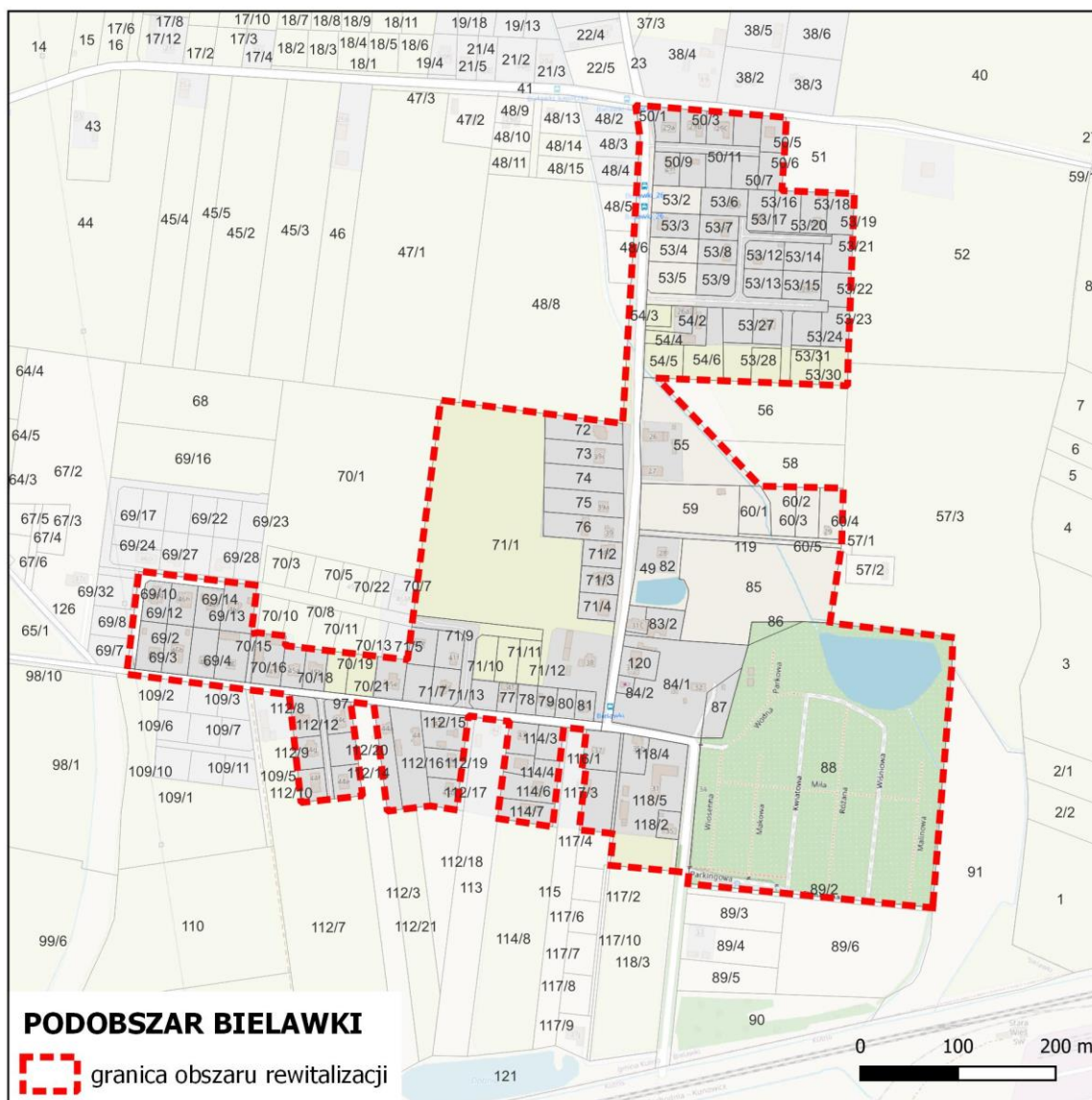
Tabela 34. Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy	Ludność [os]	Udział w ludności gminy
Gmina	12 231	100,00%	8 681	100,0%
Obszar Zdegradowany	6 953	56,85%	4 446	51,2%
Obszar Rewitalizacji	59	0,48%	362	4,2%
Podobszar Bielawki	30	0,24%	184	2,1%
Podobszar Gołębiewek Nowy	9	0,07%	85	1,0%
Podobszar Podczachy	3	0,03%	26	0,3%
Podobszar Woźniaków	17	0,14%	67	0,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kutno

łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 59 ha (0,84% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 362 osób (4,2% mieszkańców gminy). Oznacza to, że wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie o rewitalizacji odnośnie do powierzchni oraz liczby ludności obszaru.

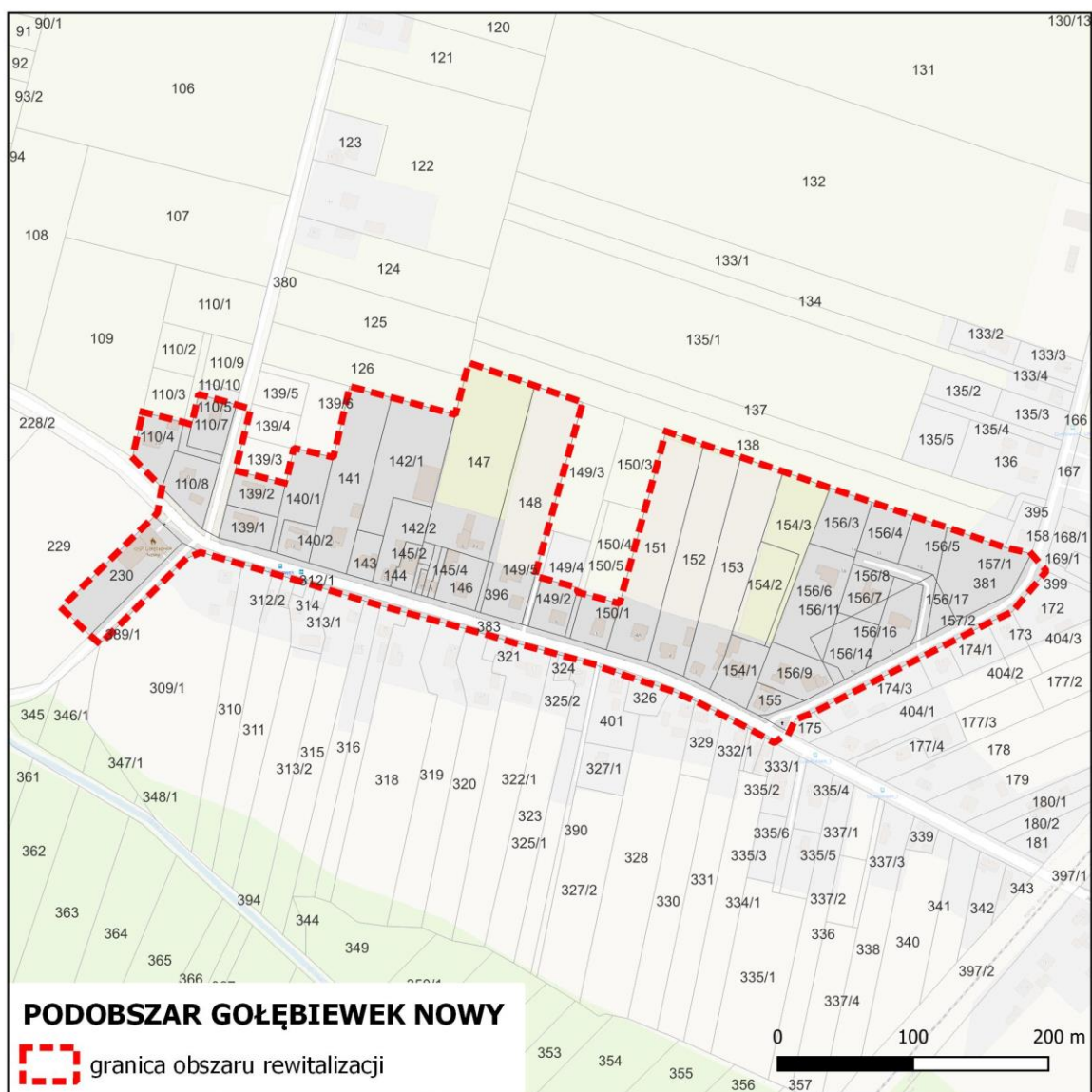
Rysunek 30. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Bielawki

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Bielawki (znajdujący się w Obszarze I) ma 30 ha powierzchni (co stanowi 0,24% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 184 osoby (co stanowi 2,1% populacji gminy). Podobszar rewitalizacji obejmuje tereny miejscowości Bielawki o zabudowie mieszkaniowej. W granicach rewitalizacji znajdują się także: niepubliczne przedszkole „Kolorowy Świat”, Rodzinny Ogród Działkowy Kutnawianka oraz kilka mniejszych zbiorników wodnych (stawy) wraz z byłym parkiem dworskim w Bielawkach.

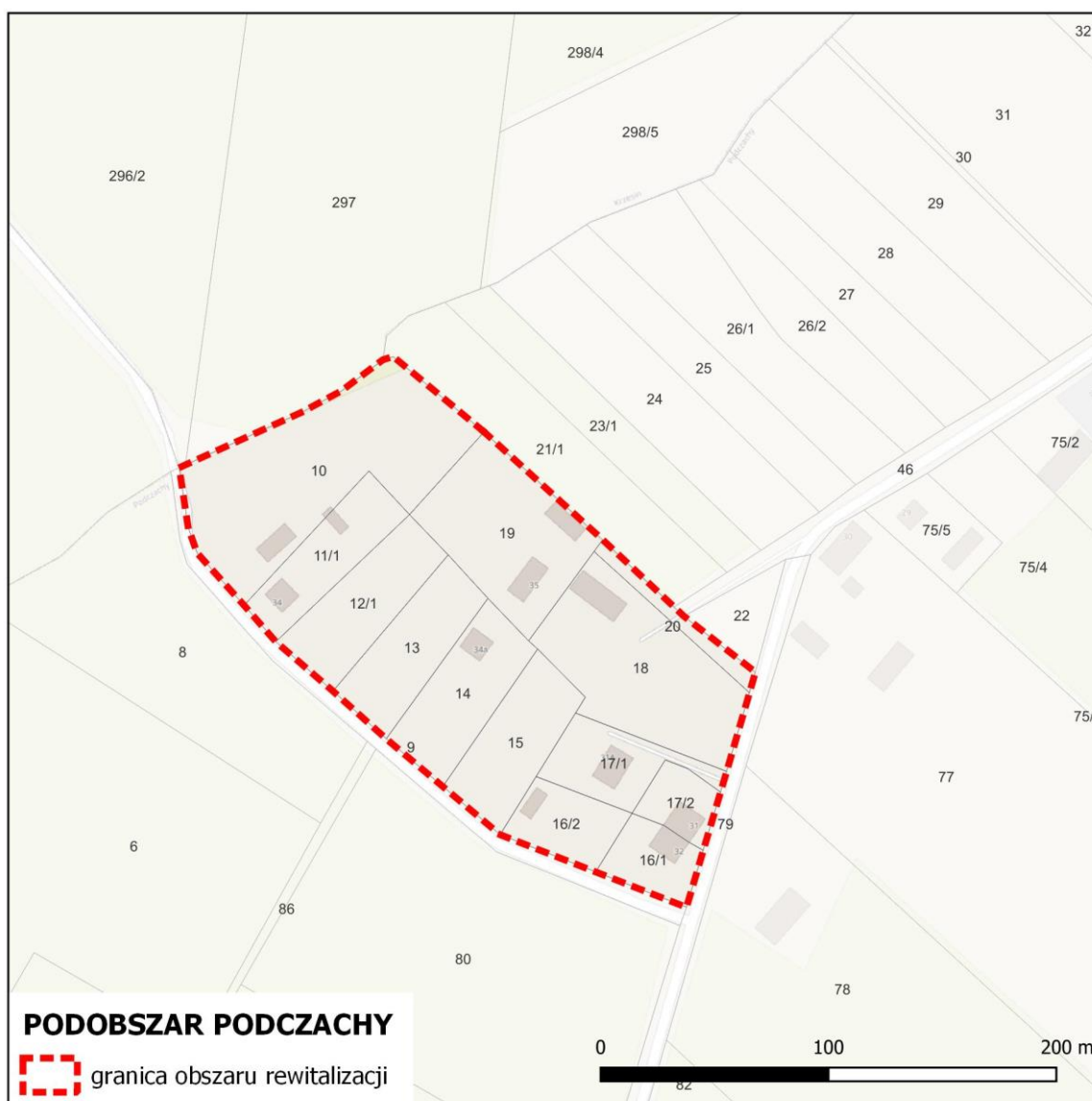
Rysunek 31. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Gołębievek Nowy

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Gołębievek Nowy (znajdujący się w Obszarze V) ma 9 ha powierzchni (co stanowi 0,07% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 85 osób (co stanowi 1,0%) populacji gminy. Podobszar rewitalizacji obejmuje tereny miejscowości o tej samej nazwie. W jego granicach znajduje się zabudowa mieszkalna jednorodzinna oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Gołębiewku Nowym. W najbliższym sąsiedztwie podobszaru płynie ciek wodny Ochnia oraz przebiega linia kolejowa.

Rysunek 32. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Podczachy

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Podczachy (znajdujący się w Obszarze VI) ma 3 ha powierzchni (co stanowi 0,03% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 26 osób (co stanowi 0,3% populacji gminy). Podobszar rewitalizacji obejmuje mocno zadrzewione tereny przysiółka Podczachy Duże, gdzie znajduje się głównie zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna oraz wielorodzinna). Natomiast wzdłuż granicy podobszaru płynie ciek wodny Dopływ z Waćławowa.

Rysunek 33. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Woźniaków

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Woźniaków (znajdujący się w Obszarze VI) ma 17 ha powierzchni (co stanowi 0,14% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 67 osób (co stanowi 0,8% populacji gminy). Podobszar rewitalizacji obejmuje mocno rolnicze tereny z połączeniem zieleni, gdzie znajduje się głównie zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna oraz wielorodzinna), ale także tartak oraz Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Michała Archanioła wraz z budynkami parafialnymi (domem zakonnym, domem pielgrzyma i domem rekolekcyjnym „POWIEW”). Ma tu swoją siedzibę zakon Salezjanów im. Św. Jana Bosko, który jest organizatorem letnich zabaw skierowanych do młodzieży.

6. Spis tabeli i rysunków

Tabele

Tabela 1. Podział wiejskich obszarów porównawczych w Gminie Kutno.....	8
Tabela 2. Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji.....	8
Tabela 3. Katalog wskaźników - kryteria delimitacji.....	10
Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	14
Tabela 5. Saldo migracji na 1000 mieszkańców	15
Tabela 6. Obciążenie demograficzne.....	17
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	18
Tabela 8. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	19
Tabela 9. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.	20
Tabela 10. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	22
Tabela 11. Liczba udzielonych świadczeń ze względu na ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.	23
Tabela 12. Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.	24
Tabela 13. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	26
Tabela 14. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	27
Tabela 15. Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	28
Tabela 16. Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców	29
Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.....	31
Tabela 18. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.	32
Tabela 19. Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem.....	34
Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym [%].....	35
Tabela 21. Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	37
Tabela 22. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.....	38
Tabela 23. Dostępność punktów usług publicznych.	39
Tabela 24. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....	40
Tabela 25. Dostępność komunikacyjna	42
Tabela 26. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	43
Tabela 27. Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	45
Tabela 28. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	47
Tabela 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	48
Tabela 30. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	51
Tabela 31. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	52
Tabela 32. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 1	54
Tabela 33. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 2	55
Tabela 34. Zestawienie wskaźników obligatoryjnych	58

Rysunki

Rysunek 1. Podział Gminy Kutno na obszary porównawcze.....	9
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.....	15
Rysunek 3. Saldo migracji na 1000 mieszkańców.....	16
Rysunek 4. Obciążenie demograficzne	17
Rysunek 5. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.....	18
Rysunek 6. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	20
Rysunek 7. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.....	21
Rysunek 8. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.....	22
Rysunek 9. Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.....	24
Rysunek 10. Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.....	25
Rysunek 11. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.....	26
Rysunek 12. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....	27
Rysunek 13. Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców.....	29
Rysunek 14. Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców	30
Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	32
Rysunek 16. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.....	33
Rysunek 17. Udział nieruchomości z wyrobami azbestowymi w budynkach ogółem	35
Rysunek 18. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym [%].	36
Rysunek 19. Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	37
Rysunek 20. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	38
Rysunek 21. Dostępność punktów usług publicznych	40
Rysunek 22. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	41
Rysunek 23. Dostępność komunikacyjna.....	42
Rysunek 24. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.....	44
Rysunek 25. Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	46
Rysunek 26. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji.....	47
Rysunek 27. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.....	49
Rysunek 28. Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym.....	53
Rysunek 29. Obszar zdegradowany Gminy Kutno.....	57
Rysunek 30. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Bielawki	59
Rysunek 31. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Gołębiewek Nowy	60
Rysunek 32. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Podczachy	61
Rysunek 33. Obszar rewitalizacji Gminy Kutno – Podobszar Woźniaków	62